

DEZBATERI PARLAMENTARE
Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a
SESIUNEA a IV-a ORDINARĂ – MARTIE 2016
Ședința din ziua de 10 martie 2016
(STENOGRAMA)

SUMAR

1.	Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (<i>Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.</i>)	2
2.	Dezbaterea ordinii de zi și aprobarea ei.	2–14
3.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.373 din 9 octombrie 2015 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice.	14–16 71–72
4.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.317 din 4 septembrie 2015 cu privire la organizarea activității notarilor.	16–44 72
5.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.433 din 3 noiembrie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător – art. 8; Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător – Anexa</i>).	44–47 72
6.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.11 din 1 februarie 2016 cu privire la completarea unor acte legislative (<i>Legea pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului nr.797 din 2 aprilie 1996 – art. 47; Legea privind actele legislative nr.780-XV din 27 decembrie 2001– art. 23</i>).	47–57 72
7.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.410 din 26 octombrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la simbolurile publice (<i>art. 5, 6</i>).	57–60 72–73
8.	Dezbaterea și respingerea proiectului de Hotărîre nr.35 din 16 februarie 2016 privind constituirea Comisiei de anchetă pentru monitorizarea respectării drepturilor și libertăților omului în procesul examinării cazului Petrenco.	60–71 73
9.	Întrebări.	73–74

Ședința începe la ora 14.05.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de doamna Liliana Palihovici și de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Bună ziua.

Vă salut pe toți și am să vă rog să vă luați locul, pentru a începe ședința plenului.

Secretariatul Parlamentului,

Rog frumos să ne anunțe prezența.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Domnilor deputați,

Bună ziua.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 94 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Ghilețchi Valeriu, Neaguța Andrei, Spatari Mihaela – deplasare; Dodon Igor – cerere; Panciuc Vasilii – concediu medical.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Sînt 94 de deputați prezenți în sală, avem cvorumul, putem începe ședința, nu înainte de a onora Drapelul de Stat.

Vă rog. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Ordinea de zi a fost aprobată săptămîna trecută. Vom avea ceva completări la ordinea de zi. În mod regulamentar au fost făcute cîteva demersuri, pe care am să vi le anunț și plenul, bineînțeles, va lua decizia.

În baza articolului 46 din Regulamentul Parlamentului, Comisia juridică, numiri și imunități propune introducerea pe ordinea de zi, înțeleg că pentru astăzi sau pentru mîine, dar dacă reușim astăzi, atunci pentru astăzi, introducerea a două proiecte de lege, e vorba de nr.321 ce se referă la modificarea ... e o Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative, ține de organizarea judecătorească CSM, Institutul Național al Justiției. Deci nr.321 din 14 septembrie 2015 pentru lectura întîi.

Și proiectul de Lege nr.68 din 29.02.16 cu privire la reorganizarea sistemului instanțelor judecătorești, la fel pentru lectura întîi. Ambele proiecte de lege sînt pe lista priorităților atît pe agenda Parlamentului, cît și cea a Guvernului.

Vă rog frumos, doamnă Apolschii.

Poftiți. Un minut la dispoziție.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Am depus cerere regulamentar și rog să uzați de dreptul dumneavoastră pentru a include pe ordinea de zi proiectele nr.321 și nr.68. Deja pentru azi, pentru mâine, la discreția plenului Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Liderii fracțiunilor dacă au ceva împotriva?

Domnule Ghimpu,

Dacă aveți la acest subiect.

Poftiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Da. Mulțumesc.

Pentru mâine, ca să vedem proiectele. Noi n-am cunoscut și cred că nu numai fracțiunea noastră. Așa că dacă includeți pentru ziua de mâine, ca noi să discutăm la fracțiune.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a proiectelor nr.321 din 14 septembrie 2015 pentru ziua de mâine, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul nr.321 din 14 septembrie 2015 a fost introdus pe ordinea de zi pentru ziua de mâine, 11 martie.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.68 din 29 februarie 2016, la fel pentru mâine.

Vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul de Lege nr.68 din 29 februarie 2016 a fost introdus pe ordinea de zi de mâine.

Și rugăm Secretariatul Parlamentului să asigure repartizarea tuturor materialelor.

De asemenea, în mod regulamentar, avem un demers și din partea Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică pentru introducerea pe ordinea de zi a două proiecte nr.2 și nr.3 din 4 ianuarie 2016.

Vă rog frumos, domnule Untila.

Aveți un minut la dispoziție.

Domnul Veaceslav Untila:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Pentru a aduce în concordanță legislația, cunoașteți că CNA a fost scos din subordinea Guvernului și trecut în subordinea Parlamentului, de aceea este important ca noi cu dumneavoastră să adoptăm două proiecte de hotărâri ale Parlamentului, proiectele de hotărâri înregistrate sub nr.2 și nr.3, pentru a aduce în concordanță legislația.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Dacă sînt opinii contrare din partea fracțiunilor? Se pare că nu sînt.

Voi supune votului ... Pentru astăzi, pentru mîine, domnule Untila? La fel pentru mîine, pentru ziua de 11 martie, este propunerea de a introduce pe ordinea de zi proiectul nr.2 din 4 ianuarie 2014.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Este introdus pentru ordinea de zi, aprobat fiind cu majoritatea celor prezenți în sală.

La fel și nr.3 din 4 ianuarie 2016. Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi de mîine, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul nr.3 din 4 ianuarie 2016 va fi introdus pe ordinea de zi de mîine.

Rog Secretariatul Parlamentului să asigure repartizarea acestora pentru ziua de mîine, ca deputații să fie informați.

La fel, un demers din partea Fracriunii Partidului Liberal Democrat pentru a introduce pe ordinea de zi a ședinței de astăzi proiectul de Hotărîre nr.89 din 10 martie 2016.

Domnule Deliu,

Dumneavoastră ne motivați propunerea?

Vă rugăm frumos. Și despre ce este vorba?

Poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc.

Fracțiunea Partidului Liberal Democrat din Moldova propune introducerea în ordinea de zi pentru ședința de astăzi sau mîine a proiectului de Hotărîre nr.89 ce se referă la modificarea Hotărîrii Parlamentului nr.172 din 15.10.2015. Această hotărîre se referă la faptul că atunci cînd a fost ridicată imunitatea domnului Vlad Filat, Parlamentul a fost în drept să facă acest lucru, însă pînă nu există o hotărîre de judecată de condamnare definitivă și irevocabilă, mandatul deputatului nu poate fi întrerupt sau suspendat, fapt ce contravine articolului 69 din Constituție.

De aceea, fracțiunea vine cu propunerea de a completa alineatul (2) al Hotărîrii nr.172 cu următoarea sintagmă „cu excepția orelor cînd au loc ședințele

plenare ale Parlamentului și ședințele organelor de lucru ale Parlamentului din care face parte”.

Rugăm să fie suspendat votul pentru a fi inclusă în ordinea de zi.

Domnul Andrian Candu:

Aici sîntem într-o dilemă. Aș vrea opinia Comisiei juridice, numiri și imunități dacă a fost examinat acest subiect la comisie?

Vă rog frumos. Pofțiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Din cîte am înțeles, este înregistrat proiectul de hotărîre cu ziua de astăzi. Noi la comisie ... eu chiar n-am văzut acest proiect de hotărîre și de aceea nu avem nici o ... N-am examinat acest subiect.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

N-ați vrea inițial să trecem prin Comisia juridică, numiri și imunități să vedem care e și opinia comisiei și după aceea să revenim la subiectul respectiv în plen?

Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Tudor Deliu:

Da, deci eu cred că noi avem mai multe precedente în Parlament cînd într-o zi a fost și ședința comisiei, și a Biroului permanent, și ridicată imunitatea în timp de jumătate de oră. Am avut cazuri cînd în 20 de minute a fost introdusă în ordinea de zi, ședința comisiei și votarea în două lecturi a proiectului privind Centrul Național Anticorupție. Noi sîntem de acord să fie pentru ziua de mîine introdus în ordinea de zi și să reușim să trecem și prin Comisia juridică, numiri și imunități.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

Acum am fost informat că proiectul nici nu a fost intrat pe agenda Parlamentului, abia l-am primit astăzi.

Domnul Tudor Deliu:

El astăzi a fost înregistrat.

Domnul Andrian Candu:

Nici n-am semnat rezoluția pentru a fi distribuit comisiei.

Vă rog frumos, domnule Deliu. Pofțiți.

Domnul Tudor Deliu:

Astăzi a fost înregistrat acest proiect. Dar eu repet încă o dată, avem cazuri când în aceeași zi a fost înregistrat, votat în două lecturi. Nu vreau iarăși să vin cu specificări ce proiecte. Iar atunci când a fost ridicată imunitatea domnului Filat în jumătate de oră, a fost și ședința comisiei, și ședința Biroului permanent, și votarea în două lecturi.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos, fracțiunile parlamentare dacă ar vrea să se expună. Vă rog frumos, domnule Ghimpu. Pofțiți.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu cred că este o soluție mai simplă, să facem ședințele Parlamentului în Penitenciarul nr.13.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vreți să pun la vot propunerea? Haideți s-o examinăm în Comisia juridică, numiri și imunități inițial.

Alte fracțiuni dacă vor să se expună înainte de a supune votului? E insistența Frațiunii Partidului Liberal Democrat, am să pun la vot introducerea pe ordinea de zi a proiectului de act normativ nr.89 din 10 martie 2016.

Cine este pentru introducerea acestuia pe ordinea de zi, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

În minoritate. Propunerea nu a fost susținută de plenul Parlamentului.

Și, totuși, semnez acum pentru a fi expediată în adresa Comisiei juridice, numiri și imunități pentru examinare.

Mulțumesc foarte mult.

În continuare, propunere din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor privind introducerea pe ordinea de zi a plenului a proiectului de Hotărâre pentru aprobarea declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la condamnarea faptelor de corupere politică.

Doamna Șupac.

Pofțiți. Aveți un minut la dispoziție pentru a motiva propunerea.

Doamna Inna Șupac:

Stimați colegi,

Eu țin să vă reamintesc că proiectul de Hotărâre pentru aprobarea declarației cu privire la condamnarea faptelor de corupere politică și trădarea intereselor alegătorilor în Parlamentul Republicii Moldova a fost înregistrat în Parlament în data de 17 februarie 2016, aproape o lună în urmă. Atunci când noi pentru prima dată am pus în discuții această întrebare, dumneavoastră, domnule Președinte, ați spus că: așteptăm raportul comisiei de bază.

Noi credem că deja a trecut timp destul pentru ca să punem în ordinea de zi proiectul de hotărâre al acestei declarații.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, sigur. Nu prea văd legătura cu comisia, dar e declarație politică, dar dacă ziceți dumneavoastră, bineînțeles, o să supun votului, dacă ați făcut propunerea în mod regulamentar.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.36 din 17 februarie 2016 ce ține de aprobarea acestei declarații, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Rog numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 22.

Sectorul nr.2 – 6.

Sectorul nr.3 – 8 voturi.

Domnul Andrian Candu:

Cu 36 de voturi, plenul Parlamentului nu susține introducerea pe ordinea de zi a acestui subiect.

În continuare, la fel există, în mod regulamentar, o propunere privind introducerea pe ordinea de zi, la fel făcută din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor, ce ține de demisia, de revocarea din funcție a domnului Vladimir Vitiuc.

La acest subiect, dați-mi voie să vă informez că am făcut un demers în adresa tuturor fracțiunilor parlamentare să se expună în privința acestei chestiuni. Potrivit Regulamentului, sînt obligat să mă consult cu fracțiunile. Am primit răspunsuri de la două fracțiuni, de la Frațiunea Partidului Liberal și Frațiunea Partidului Liberal Democrat. Aștept în continuare de la Frațiunea Partidului Socialiștilor, doamna Greceanîi și, da, poftiți, dacă aveți ceva să menționați la acest subiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, la acest subiect. Noi am expediat, dar pînă ajunge poșta în Parlament, noi susținem această inițiativă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Și din partea Frațiunii Partidului Democrat, la fel, aștept solicitarea, opinia și după se va expune Președintele Parlamentului la acest subiect.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, există un demers din partea, la fel, a Frațiunii Partidului Comuniștilor ce ține de excluderea domnului Reșetnicov și doamnei Ivanov din

componența Biroului permanent al Parlamentului și de numire a doamnei Șupac Inna în componența Biroului permanent, este proiectul nr.518 din 29 decembrie 2015. Vă aduc aminte că era vorba de contradicția între două norme, de Regulamentul Parlamentului și Comisia juridică, numiri și imunități trebuia să examineze acest subiect.

Doamna Apolschii,
Poftiți.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,

Anume contradicția aceasta a divizat cumva opiniile și sîntem în situația în care discutăm. Cînd o să fim gata, noi o să anunțăm plenul Parlamentului despre poziția comisiei, decizia comisiei.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dar vă rugăm totuși să vă exprimați cît mai repede, luînd în considerare că și subiectul este solicitat de mai mult timp de Frațiunea Partidului Comuniștilor. Revenim la acest subiect data viitoare sau insistați să pun la vot?

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.518 din 29 decembrie 2015, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

În minoritate, plenul nu a acceptat propunerea de a introduce pe ordinea de zi acest subiect.

Și un ultim subiect, din partea, la fel, a Frațiunii Partidului Comuniștilor, este cel legat de introducerea pe ordinea de zi a proiectului de Hotărîre nr.56 din 24 februarie 2016 privind demisia unui deputat în Parlament. La fel, mă adresez Comisiei juridice, numiri și imunități dacă ar putea să ne informeze care este statutul acestui proiect?

Doamna Raisa Apolschii:

Da. Stimate domnule Președinte,

Noi am solicitat de la Ministerul Sănătății ordinul prin care a fost angajat, așa cum se susține, domnul Golovin și cînd o să avem informația deplină, o să purcedem la examinare. Probabil, ar putea fi săptămîna viitoare, în cazul în care obținem documentele solicitate.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Să pun la vot?

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.56 din 24 februarie 2016, vă rog frumos să se exprime plenul prin vot.

În minoritate, plenul nu a acceptat introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.56 din 24 februarie 2016.

În mod regulamentar au fost epuizate subiectele ce țin de introducerea sau de completarea ordinii de zi.

În continuare, înainte de a vă permite să interveniți în mod regulamentar, dați-mi voie să fac anunțul sau anunțurile tradiționale pe care le facem la începutul ședinței că în perioada premergătoare ședinței de astăzi și-au sărbătorit zilele de naștere colegii noștri: Elena Bodnarenco, Aliona Goța și Roman Boțan. Și astăzi își sărbătorește ziua de naștere colega noastră Maria Ciobanu.

Dați-mi voie să le urăm „La mulți ani”, (*aplauze*) multă sănătate, fericire, numai bucurii și realizări frumoase în activitate!

În continuare, de procedură dacă sînt subiecte?

Vă rog frumos, domnul Voronin, poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Dumneavoastră puneți la vot propuneri care evident reies din legea organică despre Regulamentul Parlamentului și Legea... despre Parlament. Și aici eu nu știu dacă e cazul ca noi aceste lucruri să le votăm.

Noi sîntem obligați, în primul rînd, să demonstrăm și să facem tot ce este posibil să executăm legile țării noastre, începînd de aici, din această sală, unde se nasc aceste legi. Și dacă noi avem aceste legi respective și noi nu le executăm, pentru că așa este coloratura politică astăzi a Parlamentului, atunci mai departe noi cum procedăm? Ce facem mai departe în alte instituții statale? E clar scris în lege că deputatul care nu este deja... este numit în altă funcție, în 30 de zile depune mandatul. Și ce noi trebuie să votăm, domnule Președinte, despre ce noi votăm aici?

Așa-i scris în lege, în Legea... despre Parlament, că acei care se creează după rezultatele alegerilor, fracțiunile parlamentare, au aceleași și aceleași mandate. Noi nu cerem nimic suplimentar. Acei care au trădat fracțiunea noastră, s-au vîndut nu știu pentru ce și cui, lasă-i să plece.

Domnul Andrian Candu:

Continuați, vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Da, eu finalizez. Cu ce ocazie ei să... și așa și-au bătut joc de alegătorii care i-au adus în Parlament și acum încă să stea pe mandatele noastre aici cu funcții înalte. Dacă ar avea măcar puțină „soveste”, ei s-ar retrage de sine stătător, dar eu nu mai cred că, dacă ei au mers la așa trădare, pot să facă lucrul de sine stătător. De aceea eu vă rog, procedați conform legii, dar nu conform cine și cum votează.

Noi de-acum vedem acest lucru.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc mult, domnule Președinte.

Anume în privința legii și aplicarea legii și a Regulamentului, articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul Parlamentului spune clar că cererile privind modificarea și completarea ordinii de zi se supun votului în plenul Parlamentului. Doar plenul Parlamentului are dreptul să decidă care este ordinea de zi pentru o zi sau alta.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Diacov, poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Da, domnule Președinte.

Eu am vrut să anunț că doamna Lidia Lupu, conform cererii și deciziei fracțiunii parlamentare, este membru al Frapecțiunii Partidului Democrat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Dumitru Diacov:

Dar referitor la ceea ce mai înainte s-a anunțat aici, din păcate, asta-i tradiția proastă care s-a creat în Republica Moldova. Noi ținem minte cînd deputați din alte fracțiuni se duceau la o fracțiune mare și noi ne adresam cu rugămîntea și fracțiunea mare spunea că: noi o să ne mai gîndim. (*Gălăgie în sală.*)

Da, au fost cazuri.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Creangă.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Din numele comisiei, solicit amînarea proiectul Legii poștei nr.387 pentru săptămîna viitoare, nr.2 din ordinea de zi și nr.8 din ordinea de zi, proiectul nr.394, pentru două săptămîni, au apărut careva probleme tehnice, amendamente suplimentare și urmează comisia să revizuiască rapoartele.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, este dreptul comisiei sau autorilor să solicite amînarea pentru săptămîna viitoare a proiectului Legii poștei nr.387, nr.2 de pe ordinea de zi și a proiectului nr.394, proiectul nr.8 de pe ordinea de zi ce ține de modificarea și completarea unor acte legislative.

Da. Vă rog frumos, domnule Voronin, poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Îmi pare rău, domnule Candu, dumneavoastră personal nu m-ați înțeles pe mine. Eu vorbesc despre legile care sînt în vigoare astăzi în Republica Moldova și ele cer ca să fie executate așa cum este indicat în lege. Dacă este nevoie de modificat, dumneavoastră vă trebuie, atunci înaintați propuneri, lasă Parlamentul să modifice. Astăzi așa legea cere, nu cu majoritate parlamentară, dar conform legii. Eu asta subliniez. Dar despre...

Mata, domnule Diacov, îți dau dreptul la replică, dar te felicit. Noi n-am cumpărat pe nimeni... totdeauna ne-a ajuns ceea ce ne trebuie. Vi l-am dat, dimpotrivă, iată, pe Marian Lupu și pe alții. Bucurați-vă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Diacov,

Aveți dreptul la replică, mai ales că a fost cea acordată.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu înțeleg că domnul Voronin не ровно дышит cînd e vorba de mine. N-ați cumpărat că erați zgîrciți. Da.

Eu nu cred că atunci cînd e vorba de oameni serioși, e vorba de cumpărat. Asta sînt speculații. Dar eu țin minte, cînd lucrezi mai mult timp îți aduci aminte că, de exemplu, fracțiunea cutare îl propune pe domnul Braghiș vicepreședinte, dar fracțiunea care decide îl alege pe domnul Camerzan. Никаких проблем.

Domnul Andrian Candu:

Vedeți, domnule Voronin, cum se întoarce istoria. V-a adus aminte. (*Rumoare în sală.*) A ținut minte și totuși a reușit să vă aducă aminte.

Vă rog frumos, încă 10 secunde. Pofțiți, domnule Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

Nu o clipă, dar o precizare. Noi întotdeauna am promovat și am fost pe poziții ca țara să fie condusă de oameni profesioniști și cînd era... se discuta problema candidaturii la Prim-ministru, noi nu ne uitam de al cui partid este, pe cine o să promoveze, în interesele cui. Iată așa și Braghiș a fost selectat în calitate de Prim-ministru. (*Rumoare în sală.*)

Da, iată așa.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, mai sînt 3 persoane și 3 intervenții de procedură ca să trecem și la ordinea de zi. Vă rog frumos care sînt chestiuni de procedură.

Doamna Zotea,

Pofțiți.

Doamna Alina Zotea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Propun amânarea pentru mâine a proiectului de Hotărâre pentru modificarea articolului 1 din Hotărârea Parlamentului nr.68 din 9 aprilie 2015 și să fie transferat pentru data de 11 martie.

Domnul Andrian Candu:

Ați putea să ne spuneți despre ce proiect este vorba și ce...

Doamna Alina Zotea:

Este proiectul nr.9 din ordinea de zi și cu nr.4 din 11.01.2016.

Domnul Andrian Candu:

Ce ține de delegație.

Doamna Alina Zotea:

Da.

Domnul Andrian Candu:

Urma să fac anunțul, fiindcă mâine va fi organizat Biroul permanent. Mâine, la ora 13.00, va fi organizat Biroul permanent și se va discuta problema delegației la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei și abia mâine eventual sau săptămâna viitoare va fi pus pe ordinea de zi.

Vă mulțumesc foarte mult că mi-ați adus aminte.

Vă mulțumesc.

În continuare, domnul Carp.

Poftiți.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Președinte,

Cer reîntoarcerea în comisie a proiectului nr.6, nr.3 pe ordinea de zi, care prevede completarea unor articole din Legea nr.303 în ce privește apă și canalizare. În contextul când această lege este propusă în această formă, nu este stipulat clar cine va plăti pentru... Este, în principiu, anunțat că va plăti operatorul, dar asta înseamnă că va ridica prețul la serviciul de apă și canalizare, iar noi știm acum că lumea plătește pentru gestionarul fondului locativ și atunci, de fapt, lumea achită deja pentru acest serviciu. În cazul dat va fi pus pe seama operatorului și dacă poate fi întors în comisie pentru a fi făcute anumite amendamente, pentru ca legea să poată trece deci în Parlament.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Carp,

Îmi cer scuze că vă întreb, dar în calitate de cine dumneavoastră faceți o astfel de propunere?

Domnul Lilian Carp:

În calitate de vicepreședinte al Frațiunii Partidului Liberal.

Domnul Andrian Candu:

Dar există o procedură, potrivit articolului 46, cum se fac demersurile privind schimbarea, completarea sau modificarea ordinii de zi, este vorba despre un grup de 5 deputați.

Domnul Lilian Carp:

... domnule Președinte...

Domnul Andrian Candu:

Autorul actului sau...

Domnul Lilian Carp:

Domnule Președinte,
Noi am cerut excluderea lui de pe ordinea de zi.

Domnul Andrian Candu:

Păi, dar ordinea de zi este votată. Pentru ca să pun la vot trebuie în mod regulamentar să primesc demers din partea dumneavoastră, din partea fracțiunii. *(Rumoare în sală.)* Am înțeles deja. Voi face uz pe parcursul ședinței.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare și ultima intervenție, doamna Bodnarenco, vă rog frumos.
Poftiți.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mersi.

Chiar dacă și nu are nimic tariful de deservire a scării cu tariful la apă, Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice solicită transferarea proiectului de Lege nr.6 din 21 ianuarie 2015 pentru săptămîna viitoare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Proiectul nr.6 se transferă pe săptămîna viitoare, deoarece se pare că, într-adevăr, mai sînt chestiuni de discutat și de examinat în comisie. Nr.3 de pe ordinea de zi este amînat pentru săptămîna viitoare și rugăm comisia să examineze atunci pentru lectura a doua toate amendamentele și toate obiecțiile sau propunerile care au fost făcute.

Și în continuare, putem să trecem la lucru, dragi colegi. Se pare că nu mai sînt alte demersuri, făcute în mod regulamentar. Iată de ce...

Domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Noi mai avem aici, domnule Președinte, un proiect de Lege cu nr.132, punctul 10 din ordinea de zi. Dacă am să fac o propunere, o să ziceți că Regulamentul. Eu vin cu propunerea către autor. Singur solicit acest lucru, fiindcă acest proiect vine să încurce cu totul ıtele, să lipsească primarii de dreptul de a ınainta viceprimari, pe cınd noi cunoaștem că primarii sınt aleși și ei răspond ın fața alegătorilor. Și trebuie să mai discutăm, eu consider, acest proiect de lege la modul serios, nu să ieșim cu proiecte populiste.

Sau dumneavoastră faceți uz de aceasta, sau vedeți cum, dar cred că acest proiect n-a fost gındit bine pına la capăt. ıntelegeți? Este o problemă serioasă. Ce ınseamnă că primarul care e ales de cetățeni nu poate ınainta candidaturi la funcția de viceprimar? Doar sınt adjuncții lui, nu sınt adjuncții consiliului sau satului, dar se numesc viceprimari și cum atunci primarul nu are nici o atribuție față de ınaintarea acestor candidaturi?

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Am s-o rog pe doamna Bodnarenco, ın calitate de președinte al comisiei, să ne dea mai multă informație, dar, din cıte se pare, raportul este negativ.

Vă rog frumos.

Poftiți.

Doamna Elena Bodnarenco:

Plenul Parlamentului exact și este locul unde deputații au posibilitatea, au drepturile de a discuta toate legile și sınt obligați să facă lucrul acesta.

ın calitate de coautor, insist să rămına ın ordinea de zi proiectul dat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Atunci, ın calitate de Președinte al Parlamentului, voi uza de dreptul care mi se oferă, potrivit Regulamentului, și voi supune la vot retragerea de pe ordinea de zi a proiectului nr.132 din 6 aprilie 2015 de pe această săptămına.

Cine este pentru retragerea lui, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Majoritatea celor prezenți ın sală. Proiectul nr.10 de pe ordinea de zi, nr.132 din 6 aprilie 2015, este retras de pe ordinea de zi.

ın continuare, vă propun, pentru o mai bună organizare a lucrului ın plen, să examinăm toate subiectele de pe ordinea de zi de astăzi și să dezbatem toate subiectele ca, ulterior, la ora 17.00, să fie procesul de vot pentru toate proiectele dezbătute.

Vă mulțumesc frumos pentru ıntelegere.

Dacă sınt alte propuneri sau obiecții? Nu sınt. Atunci să trecem la lucru.

Se propune pentru examinare și dezbatere proiectul de Lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de

comunicații electronice, nr.373 din 9 octombrie 2015, proiect pentru lectura a doua.

Îl rog foarte mult pe domnul Creangă, președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei pentru lectura a doua.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.692 din 8 octombrie 2015 și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege, aprobat în primă lectură, prevede în principal reglementarea următoarelor activități: accesul pe proprietatea publică sau privată; utilizarea partajată a elementelor de infrastructură fizică; autorizarea construirii, demontării, înlocuirii, transferării sau re tehnologizării rețelelor publice de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură asociată acestor rețele; determinarea tarifelor maxime de exercitare a dreptului de acces pe proprietățile publice și utilizarea partajată a infrastructurii fizice.

De menționat că toate comisiile parlamentare s-au expus pentru examinarea și adoptarea proiectului de lege în ședință plenară a Parlamentului. Amendamentele și propunerile parvenite pentru lectura a doua au fost puse în discuție în cadrul ședinței comisiei, iar rezultatul examinării este expus în sinteza anexată la raport.

Printre principalele modificări și completări introduse în proiectul de lege pot fi menționate următoarele: excluderea ariilor protejate de sub incidența accesului pe proprietăți în sensul proiectului de lege respectiv; reducerea termenului de emitere a deciziei de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației privind soluționarea și/sau medierea litigiilor privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice de la 90 de zile la 30 de zile calendaristice. Modificarea dată are drept scop asigurarea unui proces rapid de extindere a rețelelor de comunicații electronice.

Substituirea avizului tehnic care prezintă un nou act permisiv cu obligația de notificare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației de către furnizorii care intenționează să lanseze proiecte privind construirea, instalarea de rețele etc.

Urmare a examinării proiectului de lege nominalizat, Comisia economie, buget și finanțe, cu 6 voturi „pro” și 3 abțineri, nu a adoptat nici o decizie, examinarea și adoptarea proiectului în lectura a doua ca fiind lectură finală rămîne la latitudinea plenului Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Se pare că nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim, domnule Creangă.

Subiectul nr.373 ... Proiectul de Lege nr.373 din 9 octombrie 2015, nr.1 de pe ordinea de zi, a fost examinat, se va supune la vot puțin mai tîrziu.

În continuare, se propune pentru examinare și dezbatere proiectul de Lege nr.317 din 4 septembrie 2015 cu privire la organizarea activității notarilor.

Prezintă proiectul domnul Serbenco, viceministru al justiției.

Vă invităm la tribuna principală.

Domnul Eduard Serbenco – *viceministru al justiției*:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Atenției dumneavoastră se supune proiectul de Lege cu privire la organizarea activității notarilor. Vreau să vă comunic că în prezent activitatea notarilor este reglementată de Legea nr.1453 din 2002 cu privire la notariat.

Instituția notariatului, ca și alte instituții de drept, ca și practica aplicării unor astfel de instituții, evoluează. Deci acestea au fost ... Faptul că instituția în cauză evoluează, imperativele aplicării diferitor reglementări evoluează, aceasta a condus la aceea că această instituție se impune a fi reglementată în mod suplimentar, mai detaliat pentru a ține cont de progresele care au fost atinse în vederea aplicării legii care acționează în prezent.

Vreau să vă zic că adoptarea unui asemenea proiect de lege se preconizează prin Strategia de reformă a sectorului justiției și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției. Urmare a acestei obligații a fost instituit un grup de lucru sub egida Ministerului Justiției, grup de lucru care a decis ca instituția notariatului sau reglementările diferitor activități ale instituției notariatului să fie divizate în mai multe proiecte de lege.

Deci actualmente dumneavoastră vă este supus spre examinare proiectul de Lege cu privire la organizarea activității notarilor. Vreau să vă zic că alte două proiecte de lege și anume cu privire la procedura notarială, cea care prevede modalitatea de întocmire a actelor notariale, dar și modul de calculare sau modalitățile de calculare a plăților pentru serviciile sau actele notariale vor face obiect de reglementare a altor legi. Vreau să vă zic că în prezent se lucrează la acestea, succesele sînt foarte, foarte plauzibile în sensul că proiectul de Lege cu privire la procedura notarială este deja foarte, foarte avansat.

În ceea ce privește novațiile... sau inovațiile care le aduce acest proiect de lege. Vreau să vă menționez mai întîi de toate că sînt detalizate anumite aspecte care țin de activitatea notarilor. Un aspect foarte important care nu era reglementat la ora actuală este cea de notar stagiar.

Deci proiectul vine cu prevederi suplimentare în ceea ce privește modalitatea de admitere la stagiul, de efectuare și de încetare a stagiului. Vreau să vă zic că prin proiect se preconizează ca termenul de efectuare a stagiului să fie extins la 18 luni în loc de 12 luni sau un an de zile care este actualmente, mai apoi

după ce notarul va ... stagiarul va efectua stagiul va fi un examen de calificare pentru admitere în profesie.

O schimbare de concept vizează și admiterea în profesia de notar. Admiterea în profesia de notar va face obiectul de examinare la Comisia de licențiere, care va fi constituită pe lângă Ministerul Justiției, de fapt, este și o prevedere existentă actualmente.

În ceea ce privește inovația, cea mai importantă poate din acest proiect de lege, este cea referitoare la instituirea unui organ de autoadministrare a profesiei de notar. Deci acest organ de autoadministrare a profesiei de notar se va numi Camera Notarială. Este un capitol distinct în proiectul de lege consacrat acestui organ de autoadministrare a profesiei de notar.

Sînt prevăzute organele Camerei Notariale. Aceste organe sînt: organul suprem este Adunarea Generală a Notarilor, organul cu caracter executiv este Consiliul Camerei Notariale. Va fi și un secretar general care se va ocupa de problemele de administrare și organizare a activității Camerei Notariale.

Tot un organ al Camerei Notariale va fi și Comisia de etică. Comisia de etică va avea ca competență supravegherea aplicării de către notari a Codului deontologic. Codul deontologic urmează să fie adoptat de către Adunarea Generală a Notarilor.

Un element la fel foarte important, adus prin acest proiect de lege, se referă la o sursă de recuperare a prejudiciului cauzat de către notari. Și anume mă refer la instituția Fondului de credibilitate. Deci Fondul de credibilitate va fi constituit prin contribuțiile notarilor. Aceste contribuții vor fi stabilite de către Adunarea Generală a Notarilor pînă la un anumit plafon. Se va atinge acest plafon, contribuțiile notarilor în acest sens vor înceta, deci ele nu vor fi vărsate în Fondul de credibilitate. Acest Fond de credibilitate va fi gestionat de către un Consiliu de administrație. Consiliul de administrare sau administrație va activa în cadrul Camerei Notariale.

În ceea ce privește modalitățile de control asupra profesiei de notar. Vreau să vă zic că sînt trei tipuri preconizate de control asupra activității notarilor, este vorba de: controlul profesional al activității notarilor, controlul profesional care va fi exercitat atît de către Camera Notarilor sau Notarială, cît și de Ministerul Justiției.

În ceea ce privește Camera Notarială. Aceasta va fi controlul periodic asupra activității notarilor, control care se va desfășura odată la trei ani de zile. Ministerul Justiției își va păstra controlul sau va reține controlul inopinat asupra activității notarilor, control ce se va declanșa sau se va exercita urmare a plîngerilor care vor parveni Ministerului Justiției.

Mai apoi există și un alt tip de control – controlul jurisdicțional care există și actualmente, prevăzut în Legea actuală nr.1453 și controlul fiscal asupra activității notarilor.

Vreau să vă zic că acest proiect de lege nu presupune alocări sau implementarea acestui proiect de lege și, eventual, a acestei legi nu presupune alocări de la bugetul național. Vreau să vă mai zic că acest proiect de lege a fost

consultat cu autoritățile guvernamentale din cadrul Guvernului Republicii Moldova, a fost consultat, la fel, și cu societatea civilă.

În grupul de lucru, care a fost constituit pentru elaborarea acestui proiect de lege, au participat și reprezentanții notarilor, care actualmente, dumneavoastră cunoașteți, că activează sau sînt reuniți în mai multe asociații profesionale, deci organizații neguvernamentale.

Rezumînd cele spuse, noi sîntem... Guvernul este ferm convins că noul proiect de lege, dacă acesta va deveni lege, va fortifica mult activitatea notarilor. Și aceasta va permite, totodată, ca instituția notariatului din Republica Moldova să-și regularizeze activitatea sa în cadrul Uniunii Notariatului Latin.

Ținînd cont de cele ce precedă, eu rog respectuos onoratul plen să susțină acest proiect de lege și să voteze pentru promovarea și adoptarea acestuia.

Vă mulțumesc foarte frumos.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

În continuare, sesiunea de întrebări-răspunsuri. Și primul este domnul Serghei Sîrbu, poftiți.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule ministru,

Este o lege-cadru privind activitatea notarilor, potrivit argumentării se menționează că ne dorim să acordăm o independență mai mare acestei profesii liberale, cu toate că trebuie să fim atenți atunci cînd le acordăm această independență, să le dăm atîta independență cît ei, evident, o vor putea duce, deoarece, în ultima perioadă, atunci cînd vorbim de acele profesii liberale, ne trezim că sînt atît de independenți, încît ne fac de rîs în întreaga lume, ceea ce mă refer și la avocatură, și la alte profesii.

Atunci cînd statul pierde orice pîrghie și cînd vin cetățenii simpli care sînt... victime ale unor acțiuni abuzive ale unor profesii liberale, fie avocați, fie executori, fie notari și noi le acordăm toate aceste pîrghii, statul nu mai are pîrghii și nu mai putem să-i sancționăm și atunci cetățeanul va sancționa autoritățile statului, deoarece la acele organe de autoadministrare, evident, nu vor avea nici un câștig de cauză.

De aceea, stimate domnule ministru, eu știu că și în comisie am avut discuții foarte aprinse ce ține de rolul acelei Camere Notariale și independența Camerei Notariale, dar eu voi insista foarte mult ca noi să nu lăsăm pîrghiile statului și să nu diminuăm în activitatea profesiunilor liberale, deoarece noi nu sîntem gata să le dăm acea independență pentru ca ulterior să nu putem să răspundem pentru activitatea lor. Este foarte principial, deoarece notarii activează în numele statului, prestează servicii publice din numele statului, cu ștampila și cu Stema Republicii Moldova și statul întotdeauna trebuie să aibă un control în acest sens.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă rog frumos, succint întrebarea, vă rog frumos, 10 secunde.

Domnul Serghei Sîrbu:

Dar întrebarea mea ține de tarifele privind taxele notariale, în special, păturilor social vulnerabile. Poate nu este subiectul acestui proiect, dar eu vă rog, domnule ministru, să ne spuneți dacă dumneavoastră preconizați în viitorul proiect de lege, totuși, să dăm niște facilități pensionarilor, păturilor social vulnerabile pentru acele taxe notariale care uneori sînt exorbitant de mari.

Vă mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Eu vă mulțumesc foarte frumos pentru întrebarea dumneavoastră și împărtășesc preocupările pe care le-ați enunțat.

Vreau să vă zic că aceste preocupări sînt împărtășite și de către Guvern. În nota informativă la acest proiect de lege se menționează că unul dintre scopurile urmărite prin acest proiect de lege este darea unei libertăți mai mari profesiei de notar, este o profesie liberală, dar, totodată, ei exercită acte de autoritate publică.

Deci statul, și aveți perfectă dreptate aici, trebuie să-și păstreze pîrghiile de control necesare pentru supravegherea activității acestei profesiuni liberale. Și din punctul nostru de vedere, proiectul, așa cum este el conceput, permite actualmente statului să aibă pîrghiile necesare pentru a supraveghea activitatea acestei profesiuni.

În ceea ce privește întrebarea pe care mi-ați adresat-o, referitor la tarifele pentru păturile socialmente vulnerabile, vreau să vă zic că însăși plata pentru serviciile notariale sau pentru actele întocmite de notari vor face obiectul unui alt proiect de lege. Nu vă pot spune pe moment exact care sînt prevederile concrete ale acestui proiect de lege, el este în elaborare, evoluează prevederile din acesta și eu presupun și intuiesc că momentul dat va fi luat în seamă atunci cînd definitiv se va elabora acest proiect și va fi ca un proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc mult.

Domnule Sîrbu,

Poftiți, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Serghei Sîrbu:

A doua întrebare, dacă-mi permiteți. Potrivit acestui proiect de lege, condițiile de accedere în profesia de notar vor fi deja mai complexe, deci și stagiul este mărit la 18 luni, și însuși concursul se va efectua în două etape, concursul pentru licență, ulterior concursul pentru însuși domeniul de activitate, adică teritoriul de activitate.

Totuși cum considerați, domnule ministru, de ce a fost nevoie să introducem niște condiții mai rigide de accedere în profesia de notar și aici nu vorbesc nu numai la notar, dar și la alte profesii. Că se creează impresia că noi atunci când obținem o diplomă de licență, ea nu mai costă absolut nimic, deoarece înveți 3 ani, înveți 5 ani, 6 ani și cu această diplomă un jurist care ar dori să-și continue activitatea, oricum va fi obligat să mai treacă încă un stagiul de 18 luni, ulterior să mai dea încă două examene și, totuși, chiar noi nu avem încredere atât de mult în sistemul nostru educațional superior, încât în permanență trebuie să-i verificăm: și pe notar, și pe avocat, și pe administrator, și pe mediator ș.a.m.d. Eu de judecător și procuror nici nu vorbesc.

Vă mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc frumos pentru întrebare.

În ceea ce privește primul aspect al întrebării pe care mi l-ați adresat referitor la extinderea duratei stagiului profesional, vreau să vă zic că este, din punctul nostru de vedere, o durată rezonabilă, profesia de notar este una cu aspecte foarte complexe. Deci acest stagiul îi va permite stagiului sau persoanei care preconizează să devină notar să facă cunoștință absolut cu toate aspectele activității acestei profesii liberale. Vreau să vă zic că mai este și o tendință de a egala durata stagiilor cu celelalte... cu stagiile celorlalte profesii liberale.

În ceea ce privește modalitatea de accedere în profesie și anume atunci când spuneți că ea devine mai rigidă, permiteți-mi să nu fiu întru totul de acord cu dumneavoastră. Da, ea devine mai rigidă din punct de vedere al posibilității persoanelor care au obținut examenul de calificare pentru a obține un post de notar într-un teritoriu de activitate. Dacă vă uitați atent peste proiectul de lege, o să vedeți că este vorba despre concursul de admitere la stagiul, deci este o primă etapă, înainte de a demara stagiul.

După ce finalizează stagiul, există un examen de calificare în profesia de notar și mai apoi există un concurs pentru suplinirea locurilor vacante de notar. Când este vorba de acest din urmă concurs, nu este vorba de propriu-zis un examen ca atare. Examenul ca atare va avea loc la examenul de calificare în profesia de notar și în funcție de media obținută de către candidat, el va putea opta, în funcție de mărime, mă repet, el va putea opta pentru un teritoriu de activitate sau pentru un alt teritoriu de activitate. Deci din punct de vedere al autorilor, acest proiect de lege este un concept logic, nu este la această etapă, de un nou concurs.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

O ultimă precizare, domnule Sîrbu, dacă aveți?

Domnul Serghei Sîrbu:

Da. O ultimă precizare. Într-adevăr, din câte cunoaștem, pînă la moment existau niște speculații extraordinare ce ține de teritoriul de activitate al notarilor,

compuneau niște scheme foarte, foarte sofisticate pentru a obține un loc anume în Chișinău, deoarece lupta mare se dă în Chișinău. Cum considerați, acest mecanism va fi îndeajuns pentru a elimina orice abuzuri ce țin de teritoriul de activitate?

Vă mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Așa cum arată acest mecanism pe foaie în proiectul care este supus atenției dumneavoastră, noi sîntem de părerea că da, acest mecanism va permite să se înlătore speculații și anumite influențe în ceea ce privește accesarea în profesia de notar.

Vă mulțumesc foarte frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Cobzac.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Grigore Cobzac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule viceministru,

Sînt de acord cu dumneavoastră atunci cînd dumneavoastră afirmați că profesia de notar este una liberală. Eu aș adăuga și superlativul „foarte liberală”.

În confirmarea celor spuse, citesc atent articolul 12 „Obligațiile notarului”. Sînt, de la litera a) pînă la litera i) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 13 alineate sînt. Din toate aceste 13 alineate, numai două prevăd nemijlocit serviciile care le acordă notarul cetățeanului. Și citesc aceste servicii, litera b) „să explice persoanelor menționate conținutul proiectului actului notarial, precum și drepturile lor, să-i avertizeze despre consecințele actelor notariale solicitate a fi îndeplinite”.

Litera k) – „să verifice dacă documentele necesare” ș.a.m.d. după text. Par a fi mai mult servicii de consultanță. Și în acest sens întrebarea mea este următoarea: dumneavoastră, ca jurist de profesie, credeți că statul ar putea în unele cazuri, iată, aceste servicii de consultanță care-s contra plată, apropo, și contra plată serioasă, să le facă obligatorii pentru cetățeni?

Domnul Eduard Serbenco:

Să le facă obligatorii în sensul că ... pentru ca persoana, clientul să nu achite pentru ele aveți în vedere?

Domnul Grigore Cobzac:

Nu, plata... nu se discută plata. Iată aceste servicii de consultanță statul poate să-și permită, ca jurist vă întreb, poate să-și permită ca să le facă obligatorii pentru cetățeni?

Asta ar fi normal, ar fi legitim, ar fi practica jurisprudenței, ce spune în acest sens?

Domnul Eduard Serbenco:

Eu vreau să vă zic, atunci când este vorba de notar, este vorba de obligație a notarului și această obligație este impusă de către stat prin intermediul legii ca notarul să explice persoanei care sînt consecințele actului notarial efectuat sau întocmit.

Deci este o obligație ca persoana să fie, totodată... să fie clientul consiliat în ceea ce privește caracterul actului, conținutul, drepturile și obligațiile acestuia și consecințele neexecutării unui asemenea act... ține cont de un asemenea act notarial. Dacă eu corect înțeleg ceea ce mă întrebați dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cobzac,

Vă rog frumos, dacă aveți a doua întrebare sau precizare la prima.

Domnul Grigore Cobzac:

Precizare la prima. Pînă la urmă acestea sînt servicii de consultanță. Sînteți de acord cu mine? Sînt și...

Domnul Eduard Serbenco:

Da, dar ele sînt și servicii de consultanță, dar, totodată, sînt și obligațiile notarului...

Domnul Grigore Cobzac:

Obligațiile notarului să acorde servicii de consultanță. Întrebarea mea a fost foarte clară: ar putea statul să oblige, să facă obligatorii aceste servicii pentru cetățeni în unele acte juridice?

Domnul Eduard Serbenco:

Dacă ne referim la proiectul dat de lege aici este o obligație pentru notar. Deci statul face această obligație.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă aveți a doua întrebare, domnule Cobzac?

Domnul Grigore Cobzac:

Da, vorbim despre lucruri diferite, dar, bine, este și a doua întrebare. Dumneavoastră ați vorbit despre faptul că plata notarială va fi reglementată de un alt act legislativ prin lege. Eu așa am înțeles corect, da?

Domnul Eduard Serbenco:

Exact. Da.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Salut această propunere a dumneavoastră și întrebarea este următoarea. Poate ar fi logic ca în același... în acest act, în această lege să prevedem un capitol care să reglementeze domeniul și să nu așteptăm o altă lege care nu știm când va fi... ș.a.m.d., să fie un act legal complex, să-i spunem așa, tot în această lege să prevedem și plata notarială.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă referiți la proiectul care este supus atenției astăzi dumneavoastră?

Domnul Grigore Cobzac:

Da, da, da.

Domnul Eduard Serbenco:

Vedeți, domeniul sau aspectul este prea complex ca el să facă obiectul propriu-zis al organizării activității notarilor și dacă vă uitați la conceptul existent actual deci este o lege distinctă. Oricum, este o lege distinctă.

Deci am mers pe aceeași logică ca să fie un proiect distinct de lege. Și dacă vă uitați peste legea actuală referitor... mă refer la modalitatea de achitare a plăților, calculării plății pentru serviciile notariale, o să vedeți că de conținut ea este destul de elaborată și este una specifică.

Sînt niște cuantumuri stabilite aici, sînt niște tarife stabilite aici, sînt niște calcule matematice.

Deci ca concept nu este totalmente diferit, dar ele totuși diferă și din acest motiv grupul de lucru a considerat, a fost de părerea ca el să facă obiectul de reglementare a unei legi distincte la fel ca și întocmirea actelor notariale. Și dacă vă uitați peste Legea actuală nr.1453, acolo sînt mai multe elemente complexe.

Dacă vă uitați peste primele trei capitole, ele fac tocmai și obiect de reglementare a proiectului actual – organizarea activității notarilor.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

O ultimă precizare dacă aveți, domnule Cobzac, dacă nu, atunci trecem la următoarea intervenție.

Vă mulțumim mult.

În continuare, domnul Lipskii.

Poftiți.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc frumos.

Întrebarea: Fondul de credibilitate totuși ar fi bine de înțeles deci asta înseamnă că tarifele notarilor trebuie să crească ca să fie completat acest fond și ... deodată mai multe întrebări pun ca să fie poate mai ușor de răspuns. Este vorba de o sumă finită în acest fond?

Domnul Eduard Serbenco:

Este vorba de o sumă... repetați, vă rog.

Domnul Oleg Lipskii:

Finită, deci o sumă prestabilită.

Domnul Eduard Serbenco:

Da, ea va fi stabilită de către Adunarea Generală a Notarilor, această contribuție pe care notarii o vor achita pentru a completa Fondul de credibilitate. Și aceasta nu este de legătură directă cu tarifele pe care notarii le vor aplica pentru serviciile lor. Tarifele va fi ceva distinct. Deci nu este o legătură directă, încă o dată, tarif și contribuția la Fondul de credibilitate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Lipskii.

Dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Oleg Lipskii:

Eu totuși de ce pun întrebarea aceasta, fiindcă dacă apare acest fond, acești bani de undeva trebuie să apară și eu cred că asta totuși o să ducă la mărirea tarifelor. Asta o întrebare.

Și a doua întrebare. Ați spus că atunci când o să fie împlinit acest fond, deci completat deja, mai departe n-o să se plătească banii, da?

Deci este... de ce pun întrebarea aceasta, pînă la sfîrșit finalizez gîndul, dacă vin alți notari noi, ei o să aibă contribuție în fondul acela sau fondul deja este împlinit și ei o să se folosească de acest fond?

Domnul Eduard Serbenco:

Răspunsul este următorul: atît timp cît fondul va avea... și aceasta ne arată proiectul de lege sau conceptul, atît timp cît fondul va atinge sau va fi la plafonul stabilit de către Adunarea Generală a Notarilor, cei care vor veni, vor integra profesia de notar, nu vor avea obligația să contribuie la completarea acestui fond. Deci acesta este răspunsul. Cel puțin, eu așa înțeleg din ceea ce citesc din acest proiect de lege.

Domnul Oleg Lipskii:

Eu din cauza asta și pun întrebarea. Eu cred că asta nu-i corect, fiindcă cineva a plătit în acest fond, dar cineva vine și se folosește numai. Asta este un moment care trebuie precizat.

Mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Casian.
Vă rog frumos.
Poftiți.

Domnul Ion Casian:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Eu am câteva întrebări și prima se referă la articolul 23 din proiect unde statul plafonează numărul de notari. Este prevăzut plafonarea numărului de notari pe un termen de 3 ani. Care este necesitatea aceasta de plafonare? Noi cunoaștem și alte profesii liberale, celea de avocat, executor judecătoresc și altele unde nu există această plafonare.

De ce la avocați nu este această plafonare, este o concurență liberă, iar pentru notari statul le creează niște condiții mai favorabile când limitează accesul în profesia de notar deci plafonând acest număr?

Și al doilea... și tot în acest context, la articolele 25, 50 și 66 adoptarea deciziilor de către Comisia de licențiere și Comisia de etică, și Comisia de disciplină, într-un caz în proiect se prevede la adoptarea deciziilor Comisiei de licențiere cu 4 voturi din 7, iar la Comisia de disciplină cu 3 voturi din 7.

Care este necesitatea de... deci atitudini diferite în cazul admiterii în profesie și în cazul, da, sancționării disciplinare?

Domnul Eduard Serbenco:

Vreau să vă zic că mă uit acum peste ... aveți dreptate când spuneți despre Comisia de licențiere că deciziile se adoptă cu votul al cel puțin 4 membri, da, și mă uit acum la articolul 66 la Colegiul disciplinar. Ședințele Colegiului disciplinar se consideră deliberative dacă la ele participă cel puțin 5 membri. Hotărârile colegiului se adoptă prin votul majorității membrilor prezenți.

Eu cred că... bine, s-ar putea de revenit la acest subiect. Eu îmi însemn lucrul acesta și am putea să uniformizăm aceasta, deoarece dacă vă uitați la componență – componența este 7, 7, 7 în mai multe cazuri, deci rămânem deschiși pentru o asemenea propunere.

În ceea ce privește plafonarea. Bine, criteriile care sînt stabilite în proiect, articolul 23, le vedeți aici: numărul de locuitori, numărul de acte notariale, asigurarea independenței financiare a notarului, ele pînă acum nu erau fixate undeva într-un act normativ care să aibă o forță generală și să fie foarte clar definite.

Vreau să vă zic că s-a decis să se facă acest lucru din simplul considerent că notarul exercită funcție de autoritate publică. Totuși, statul îi încredințează anumite împuterniciri. Și aceste funcții tocmai și au condus la aceea ca să fie mai rigid în ceea ce privește modalitatea de exercitare și modalitatea de... eu știu, acoperire a teritoriului de activitate și a exercitării activității notarilor într-un anumit teritoriu de activitate.

Deci, cel puțin, eu așa concep această... dacă vreți dumneavoastră, plafonare, dacă m-ați întrebat de plafonare și această planificare, totodată, pe o perioadă de trei ani de zile. Este vorba de o profesie care trebuie să fie predictibilă în ceea ce face. Și, totodată, este vorba de faptul ca cetățeanul, persoanele fizice, persoanele juridice să fie asigurate la modul convenit cu serviciile prestate de către notar. Deci să aibă acces sigur la serviciile unui notar și asta a dus la aceea că sînt stipulate aceste momente.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Casian,

Mai aveți altă întrebare sau precizare?

Domnul Ion Casian:

Da. Domnule ministru,

Nu pot fi de acord cu răspunsul dumneavoastră referitor la plafonare, dat fiind faptul că dacă nu ar fi această plafonare, ar accede mai mulți și dimpotrivă într-un teritoriu ar putea fi mai mulți notari care ar avea o concurență între ei, o concurență reală, mai mare decît atunci cînd noi stabilim un număr anumit de notari. Credem că nu este corect.

Referitor la a doua întrebare, deci ea se referă la articolul 8 alineatul (4) ceea ce ține de reputație ireproșabilă. Sînt de acord desigur că și în profesiunile liberale deci persoanele trebuie să aibă integritate și trebuie să corespundă anumitor criterii, dar cînd analizăm propunerile care se fac, iată la litera a) din alineatul (4) și litera b) observăm o discrepanță. Deci la litera a) nu poate ... deci se consideră că persoana nu are reputație reproșabilă dacă a fost condamnată pentru o infracțiune intenționată și antecedentele nu sînt stinse. Pe cînd la b) a fost eliberat din Procuratură, din... mai știu eu, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției din motive compromițătoare. Acolo antecedentele se sting după un anumit termen, articolul 111 din Codul penal, deci este. Pe cînd dacă a fost concediat sau chiar din notar, nu a îndeplinit obligațiunile, nu a fost cîteva ore peste termenul acela la birou sau mai știu, nu a îndeplinit hotărîrea organului superior, el poate fi lipsit de licență. Și aici nu este nici un termen de prescripție pentru a prevedea că, să zicem, după un anumit termen ar putea din nou să susțină examene, concursuri ș.a.m.d. ca să poată accede în această profesie. Aici este imprescriptibil, fără termen de prescripție, pe cînd acolo, pentru săvîrșirea unei infracțiuni care este mai periculoasă decît lipsa de la birou, este un termen. Ori schimbăm modalitatea, ori dăm ... aici prevedem un termen de prescripție și pentru cazurile în care a fost eliberat din funcție pe motive compromițătoare.

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Eu vreau să vă zic că ceea ce prevede articolul 8 alineatul (4) la literele a), b) și c), ele se completează, în mare parte ele se completează. În ceea ce privește faptul că persoana a lucrat în Procuratură, în Ministerul Afacerilor Interne, în

Ministerul Justiției, deci persoana a avut o funcție publică, persoana s-a manifestat într-o funcție publică la fel ca și într-o funcție pe care notarul o are, o exercită în fond. Și dacă persoana s-a dovedit a fi incompatibilă cu această funcție sau a comis careva abateri, ea s-a compromis. De ce să i se mai ofere din nou posibilitatea să profeseze această activitate?

Vreau să vă zic că există criterii foarte stricte în ceea ce privește exercitarea unor asemenea profesii în alte state. Deci faptul că ai fost exclus din profesie odată, aceasta rămâne o pată pe cariera ta profesională și mai apoi nu poți accede la această profesie.

Dar revin la ceea ce am început și vreau să vă zic că literele respective se completează. Și din punctul nostru de vedere, există un echilibru în ceea ce privește. Dar, mă rog, putem să ne gândim și, eventual, să analizăm dacă există un careva cusur în ceea ce privește un termen de prescripție pentru cazul de la litera b).

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În continuare, doamna Buliga.

Vă rog frumos. Pofțiți.

Doamna Valentina Buliga:

Mulțumesc mult, domnule Președinte.

Domnule viceministru,

Am două întrebări. Prima întrebare este legată de conceptul acestei legi în contextul liberalizării și independenței anumitor profesii, care se pune, de fapt, temelia profesiei de notari în această lege liberală și independentă. Aș vrea să vă întreb: dacă Ministerul Justiției, ca autoritate centrală în domeniul respectării drepturilor Constituției, legalității, are o viziune, care este Nomenclatorul acestor profesii? Până unde vom liberaliza noi? Care sînt acele profesii care ... Pentru că este un precedent și putem aștepta că în timpul apropiat vor mai dori și alte profesii să exercite profesiunea în așa mod?

Și dacă aveți dumneavoastră sau în procesul elaborării ați examinat experiența altor țări, cam care ar fi acele profesii? Ca și noi să tindem să le asigurăm această libertate și independență.

Și a doua întrebare. Răsfoind întreaga lege și citind-o am găsit drepturi, obligațiuni, nicidecum nu am găsit care ar fi contribuția notarilor la sistemul public de asigurări sociale și de sănătate. Știu că ei au astăzi o abordare așa mai independentă, procurîndu-și într-un fel polița. Și dacă asociația sau colegiul, cum se va numi, vor plăti pentru acele servicii Ministerului Sănătății conform articolului 9? Pentru că în articolul 9 se prevede verificarea stării de sănătate de către o comisie constituită. Nu este vorba aici nimic despre costuri, cine va face, din contul statului, conform unui acord sau conform poliței de asigurare medicală pe care o dețin?

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc foarte frumos, stimată doamnă.

În ceea ce privește Nomenclatorul profesiilor liberale. Ministerul Justiției, dar vreau să vă zic nu este doar practica Ministerului nostru al Justiției din Republica Moldova, există și o practică în alte state, nu există un Nomenclator al profesiilor liberale. Există o practică în diferite state că anumite profesii se consideră liberale. Pe această cale merge și Ministerul Justiției al Republicii Moldova. Este vorba de notari, deci profesia despre care discutăm astăzi, este vorba despre avocați, este vorba despre executorii judiciari, este vorba despre traducători și interpreți, deci acestea ar fi acele profesii care îmi vin acum în minte ca să vi le enumer în calitatea lor de profesii liberale.

În privința celei de a doua întrebări referitor la faptul dacă notarii vor fi obligați să contribuie la bugetul asigurărilor sociale? Da, ei sînt supuși unei asemenea obligații. Deci, cum ați menționat și dumneavoastră, polița de sănătate ei își vor procura-o. Deci toate contribuțiile notarii le vor efectua.

Și în pofida faptului că nu este stipulat în articolul 9, atunci cînd se accede în profesia de notar pentru a trece acel control medical în fața comisiei. Nu știu dacă era necesar de stipulat aici în mod concret, că urmare a acestei operațiuni notarii trebuie să achite o anumită plată. Se face acest lucru din considerentul, că se face o contribuție, deci notarii contribuie la bugetele respective și din aceste contribuții deci aceasta ar fi plata în fond, sau parte din aceste contribuții va constitui și plata pentru serviciile prestate de această comisie.

Dar dacă considerați de cuviință ca, eu știu, să se revadă acest aspect, să fie precizat. Eu mă uit acum peste articol și nu văd un careva element care ne-ar spune că lucrurile trebuie altfel reglementate sau ... Asta am avut a vă răspunde.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc mult.

Dacă aveți ultima precizare, doamnă Buliga.

Vă rog frumos. Pofțiți.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc.

Domnule viceministru,

Reieșind din experiența avută în contextul activității atât a notarilor, cât și a avocaților, principiile care stau la temelia activității și asigurării lor, consider că pentru lectura a doua și dumneavoastră, și noi, în calitate de deputați, trebuie să găsim formula potrivită introdusă în articolele relevante pentru a exclude diferite tratamente la acest capitol. De aceea pentru lectura a doua vom munci ca să fie bună această lege în aplicare ulterior.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Carpov.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Eugen Carpov:

Vă mulțumesc.

Stimate domnule viceministru,

Aș avea și eu două întrebări. Prima se referă la articolele 22 punct 7 și 24 punct 9. Este vorba despre hotărârile Comisiei de licențiere la capitolul „Calificarea în profesia de notar și ocuparea, suplinirea locurilor vacante de notar”.

Aș vrea să vă întreb dacă nu considerați că prevederile acestor puncte, pe care le-am menționat, au un caracter restrictiv în raport cu dreptul cetățeanului, accesul cetățeanului la justiție, pentru că aici se menționează că nu pot fi contestate în instanța de judecată notele acordate de către membrii comisiei și de către Comisia de licențiere, și la un articol, și la al doilea.

De fapt, un începător notar care se prezintă în fața comisiei ar trebui să aibă dreptul să conteste decizia comisiei. Dar dacă nu poate contesta notele, cum ar putea el altfel să conteste această decizie, care ar fi criteriile?

Eu aș crede că există aici o restricție și chiar o contradicție cu articolul, dacă nu greșesc, 20 din Constituție care garantează accesul la justiție.

Domnul Eduard Serbenco:

O să mă refer mai întâi de toate la alineatul (7) articolul 22, mai apoi o să-mi amintiți, vă rog, despre celălalt articol.

Domnul Eugen Carpov:

24 (9), au același conținut la subiectul la care m-am referit eu.

Domnul Eduard Serbenco:

Din punctul nostru de vedere nu este vorba de o îngrădire a accesului la justiție. Vreau să vă zic că Comisia de licențiere este acea entitate care poate verifica și este competentă să verifice dacă candidatul satisface cerințele necesare.

Instanța de judecată va putea verifica actul comisiei respective sub aspect procedural. Mă refer, ca exemplu, bunăoară, un test, da, este alcătuit din două subiecte, subiectul 1 și subiectul 2. Sînt diferite puncte acordate pentru subsubiectul 1, da, 3 puncte, 4 puncte pentru al doilea, 5 puncte pentru al treilea. Deci instanța de judecată va vedea dacă Comisia de licențiere, bunăoară, a sumat corect, potrivit procedurii stabilite în regulamentul respectiv al Comisiei de licențiere, aceste puncte. Dar ea, propriu-zis, nu va efectua activitatea de reevaluare din nou. Din acest considerent, la acest alineat se zice că nu poate fi contestată nota.

Eventual, dacă instanța va constata că procedura a fost viciată, respectiv, decizia Comisiei de licențiere va fi răsturnată. Aceasta se are în vedere în alineatul

(7) și, respectiv, dacă mă uit peste alineatul (9) din articolul 24, deci aceasta este rațiunea care stă în spatele acestei prevederi.

Domnul Andrian Candu:

Mersi mult.

Domnule Carpov,

Vă rog frumos, poftiți, precizare.

Domnul Eugen Carpov:

Da, o precizare. Dacă vedem... dacă am încerca să facem o analogie cu alte situații când se susține un examen, notele pot fi contestate. Se referă și la BAC pentru elevi, și la studenți când susțin examenul de diplomă, notele pot fi contestate, pentru că nu are nimeni dreptul să aibă un adevăr suprem în a pune o notă. Orice decizie a unui membru al acestei comisii poate să fie contestată și, după Constituție, logica asta este. Și notele ar trebui să fie posibile de contestat.

Domnul Eduard Serbenco:

Dacă... nu v-am întrerupt? Dacă-mi permiteți, vreau să vă zic, da, notele sînt contestate, dar trebuie să fie contestate în fața unui organ, avînd aceleași competențe. Sînt persoane care au competența de a evalua modul respectiv. Bunăoară, dacă vă dau exemplul de la facultatea de drept sau din facultățile de drept, studentul, într-adevăr, are dreptul să conteste nota obținută la examen.

Dar el o contestă unde? La o comisie de contestație alcătuită tot din profesori care activează la facultate și care predau materia respectivă. Pe cînd aici se merge pe o altă linie, pe un alt palier. Deci se merge la instanța de judecată care nu neapărat este cea mai competentă pentru a verifica modul în care s-a dat răspunsul exact la întrebarea pusă în test.

Domnul Andrian Candu:

O ultimă precizare, vă rog frumos, domnul Carpov, poftiți.

Domnul Eugen Carpov:

De fapt, este a doua întrebare. Vreau să mă refer la articolul 25 care reglementează detaliile Comisiei de licențiere și vreau să atrag atenția asupra faptului că există un coraport între membrii din 7 persoane, membrii Comisiei de licențiere: 3 sînt aleși de Camera Notarială, 3 – prin concurs de Ministerul Justiției și unul desemnat de Ministerul Justiției. Dacă ne uităm matematic, avem 4 persoane desemnate din partea sau de către Ministerul Justiției și 3 de către Camera Notarială.

Eu înțeleg că trebuie să avem un echilibru între autonomia organizației notarilor și dreptul de reglementare a domeniului respectiv din partea Ministerului Justiției, dar totuși atunci cînd avem 4 reprezentanți desemnați de Ministerul Justiției, va fi un control al acestei comisii din partea ministerului și atunci am putea vorbi mai puțin despre autonomia Camerei Notarilor. Eu mă refer la articolul

25 alineatul 1). Poate că acest coraport, cel puțin, trebuie adus la un echilibru, 4:4, și atunci deciziile, când vor fi luate cu o majoritate, vor reprezenta inclusiv reprezentanți și dintr-o parte, și din altă tabără.

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc frumos pentru întrebare.

Din punctul nostru de vedere, un asemenea echilibru ar putea duce la blocaje. Ceea ce este stipulat în alineatul (1) articolul 25 și trebuie să ne uităm atent peste formularea care este la acest alineat, este vorba de... dacă vorbim de Ministerul Justiției, partea Ministerului Justiției.

În primul și în primul rând, este vorba de un concurs, 3 persoane sînt desemnate, prin concurs, de către Ministerul Justiției. Aceasta nu înseamnă că Ministerul unilateral, din proprie voință, îi desemnează. Totuși, există niște candidați, acești candidați sînt examinați de o comisie, separat de Ministerul Justiției, chiar dacă ea a fost instituită la inițiativa Ministerului Justiției.

Deci ei ar putea fi persoane care sînt completamente independente de activitatea Ministerului Justiției, ceea ce nu este cazul acelei unice persoane care este desemnată în mod direct de către Ministerul Justiției, prin ordinul ministrului justiției, fără a fi un concurs la mijloc. Nu este vorba, din punctul nostru de vedere, de o știrbire a independenței Camerei Notarilor sau profesiei...

Domnul Eugen Carpov:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Deliu.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc mult.

Domnule viceministru,

Am avut și în comisii mai multe discuții, eu personal am avut mai multe întrebări, dar cunoașteți faptul că la ședința comisiei au asistat și unii reprezentanți ai asociațiilor obștești, cum ar fi: Asociația notarilor, Uniunea notarilor, Liga notarilor, care în timpul discuțiilor au menționat că nu prea s-au consultat cu ei și chiar au venit cu mai multe propuneri de ajustare a acestui proiect.

Dacă așa să vorbim pe drept, deci noi cam condiționat am votat această lege pentru prima lectură cu condiția că... condiționat cu condiția, că vă veți întâlni cu reprezentanții acestor asociații și veți discuta asupra problemelor care le-au abordat ei.

Prima întrebare este: dacă a avut loc așa o întâlnire cu reprezentanții Asociației notarilor de după ședința comisiei?

Domnul Eduard Serbenco:

Mai întâi de toate eu vreau să vă mulțumesc pentru sprijinul acordat de către onorata comisie atunci când s-a discutat acest proiect în comisie.

Noi ne aducem aminte că la acea ședință au participat reprezentanții diferitor asociații obștești în domeniul activității notarilor. La acea ședință mie mi-a fost înmînat un aviz în care se conțin anumite propuneri care parvin din partea asociațiilor obștești respective.

Vreau să vă zic că documentul în cauză a fost studiat. Din ceea ce cunosc eu, din cîte am fost informați, s-a luat legătura cu reprezentanții în cauză. Se discută cu aceste asociații obștești, deci se conlucrează. Să nu credeți că noi nu sîntem interesați în faptul că noi, cînd vorbesc de noi, mă refer la Ministerul Justiției și la Guvern, nu sîntem interesați ca să avem o lege foarte bună, încheată, care să ia în seamă circumstanțele care există și modalitățile de exercitare a profesiei.

Totodată, vreau să vă zic că această marjă pe care Guvernul o are, trebuie să fie, totuși este limitată, adică noi nu putem să ne pliem completamente pe voința celor care exercită profesia, că s-ar putea să fim într-un conflict de interese cu ei, adică ministerul sau Guvernul ar avea anumite scopuri și fiind imparțiali, vorbesc fiind imparțiali pentru a reglementa exercitarea profesiei în interesul cetățeanului. Dar încă o dată vă repet, cu atenție au fost studiate aceste propuneri și noi nu intenționăm să neglijăm acele propuneri raționale care ne-au fost făcute și chiar le sîntem recunoscători.

Vreau să vă zic că poate la o anumită etapă, și să nu credeți că aceasta a fost involuntar făcut de către Ministerul Justiției sau în mod voit, dar să știți că și în interiorul profesiei notarilor există anumite divergențe, sînt puncte și puncte de vedere. Nu întîmplător aceste 3 asociații sau cîte asociații obștești ale notarilor există...

Deci încă o dată vreau să vă repet, că punctul lor de vedere este atent... și a fost atent studiat și noi contăm să ținem cont de doleanțele care au fost făcute.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

Poftiți, dacă aveți ultima precizare.

Domnul Tudor Deliu:

O precizare și apoi a doua întrebare. Deci eu sper, domnule viceministru, că după discuțiile noastre în comisie pentru lectura a doua vor fi luate în considerare. Eu nu zic că suta de procente a propunerilor care au fost date, dar cele care vin să îmbunătățească această lege.

Domnul Eduard Serbenco:

Da, corect.

Domnul Tudor Deliu:

Deoarece nu putem astăzi să contestăm faptul că noi avem nevoie de o lege în domeniul activității notariale, deoarece vechea lege, așa s-o spunem, a căzut în desuetudine, deoarece nu mai corespunde sistemului latin notarial pe care Moldova l-a... îl implementează. Și aici mă refer la acel organ de autoadministrare care, în contextul legii, este numit „Camera Notarială”.

Părerea mea că deci totuși dacă la o simplă citire a competențelor Camerei Notariale ne convingem că ea nu prea seamănă cu un organ de autoadministrare, ci mai mult deci... fiindcă autoadministrarea presupune și niște competențe în adoptarea deciziilor. Eu poate continui ideea care a spus-o domnul Carpov, fiindcă nu știu de ce, dar dacă facem o analiză comparativă a normelor de drept cu celelalte organe de autoadministrare în profesiile existente, cum ar fi autoadministrarea judecătorească, avocaților, executorilor judecătorești, vedem că aici doar Camera este la nivel de consultare și nu la nivel de propuneri sau în comun să decidă asupra unor probleme și să pierdem noțiunea aceasta de „autoadministrare”.

Care este părerea dumneavoastră în această ordine de idei?

Domnul Eduard Serbenco:

În ceea ce privește prima parte a întrebării puse de către dumneavoastră, eu subscriu în întregime acele spuse.

În ceea ce privește competențele Camerei Notariale, conceptul legii reiese din aceea că se încearcă a face un echilibru între competențele statului, în persoana Ministerului Justiției, și competențele Camerei Notariale.

Vreau să vă zic, din punctul nostru de vedere, Camera Notarială are competențe suficiente de supraveghere a activității notarilor și dacă vă uitați peste alineatele din acest... din articolul 43 – competența Camerei Notariale, bunăoară, implementează... litera b), implementează standardele profesionale, generalizează și contribuie la asigurarea practicii notariale unificate, organizarea cursurilor de formare continuă a notarilor, supravegherea respectării deontologiei profesionale, crearea Fondului de credibilitate, organizarea păstrării arhivei notariale ș.a.m.d., sînt niște competențe esențiale pentru Camera Notarilor și deci competențe care actualmente, în fond, sînt exercitate de către Ministerul Justiției, ele vor fi, de acum înainte, dacă acest proiect de lege este adoptat, exercitate de către Camera Notarială.

Sînt competențe destul de importante, supravegherea exercitării profesiei, controlul periodic asupra activității notarilor va fi exercitat de către comisiile de control care se vor constitui de către Camera Notarială.

Aceste controluri vor fi efectuate în mod periodic o dată la 3 ani de zile. Ministerul Justiției nu va interveni decît în cazul în care el va fi sesizat prin anumite plîngerii. Deci arhiva notarială, iarăși generalizarea practicii, toate aceste elemente țin de autoadministrare și ele sînt date în competența Camerei Notarilor. Dacă comparăm cu alte profesii, bunăoară, aceiași avocați, iarăși Ministerul

Justiției își păstrează niște elemente pentru a interveni în exercitarea profesiei despre care am pomenit mai sus.

Deci aceasta este ideea, de a instaura un echilibru între autoritatea statului, faptul că statul îi deleagă notarului anumite atribuții de putere publică și, totodată, independența acestei profesii liberale notariale.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnule Deliu,

Mai aveți a doua întrebare?

Domnul Tudor Deliu:

Da, mai am o întrebare. Dar vreau, domnule viceministru, să zic că în unele articole, dacă ne referim la articolul 23, deci deciziile se iau de minister, la consultarea cu Camera. De aceea și am spus: la propunere.

Dar, mă rog, eu voi veni cu mai multe amendamente pentru lectura a doua, dar întrebarea care v-am adresat-o și în comisie. Articolul 9, deci verificarea stării de sănătate a notarilor. Eu am propus atunci ca să fie exclus acest articol, dat fiind faptul că prevederile lui... sau nu există cerințe similare pentru alte profesii liberale.

Deci dacă ne uităm atent, verificarea stării fizice și mai multe altele aici... Și mă duce la ideea că deci o persoană care are unele dizabilități fizice nu poate accede în profesia de notar.

De ce așa restricții au fost puse față de profesia de notar în ceea ce privește verificarea stării de sănătate a notarilor? Și care este părerea dumneavoastră dacă se exclude acest articol din lege?

Domnul Eduard Serbenco:

Cu siguranță, trebuie de reflectat în mod atent asupra conținutului acestui articol. Acest articol nici într-un caz nu este o îngrădire pentru persoanele cu dizabilități să exercite profesia de notar. Sînt niște prevederi mai mult procedurale în ceea ce privește examenul pe care un candidat la profesia de notar l-ar trece. Eu vreau să vă zic și conced faptul că noi am putea reveni asupra conținutului acestui articol și vedea în ce formulă pînă la urmă el va fi păstrat.

Dar eu consider că el trebuie păstrat. Faptul că acolo într-o lege anterioară nu este lucrul dat, nu știu dacă azi trebuie să fie un reper, eu știu, de neclintit, lucrurile evoluează, se analizează alte practici și trebuie valorificate aceste practici. Asta ar fi. Și mai ales că este vorba acum de faza unui proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Domnule Deliu,

Ultima precizare.

Domnul Tudor Deliu:

Ultima precizare. Da, domnule viceministru, voi veni, am zis, cu mai multe amendamente, dar totuși aici nu m-ați convins, fiindcă eu citesc: verificarea stării de sănătate include evaluarea fizică. Iată, eu nu pot să înțeleg acest lucru, dar nu vreau să intrăm în discuții. Voi veni cu amendamente pentru lectura a doua.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

În continuare, domnul Bejan. Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Valerian Bejan:

Stimate domnule ministru,

Vreau să vă adresez două întrebări referitor la articolul 45. Deci articolul 45 alineatul (2) sună în felul următor: „ședința ordinară a Adunării Generale a Notarilor se convoacă de către Consiliul Camerei Notariale, anunțând în prealabil notarii, cu cel puțin o lună” și mai departe după text.

Dar nu se vorbește nimic despre modul de anunțare, prin ce mod vor fi anunțați: prin telefon, prin scrisoare, prin anunț. Deci, după părerea mea, ar trebui de precizat aici concret modul prin care se anunță despre desfășurarea adunării.

Și a doua întrebare, la același articol alineatul (5).

Domnul Eduard Serbenco:

Mă iertați că vă întrerup. Articolul 45, care alineat?

Domnul Valerian Bejan:

Alineatul (2).

Domnul Eduard Serbenco:

Alineatul (2). Da, da. Mă iertați, vă rog. Continuați.

Domnul Valerian Bejan:

Da. Și a doua întrebare la același articol alineatul (5) – participarea notarilor la adunare este obligatorie. Orice obligativitate probabil presupune și niște sancțiuni sau mai știu eu. Obligația este stipulată în lege, dar ce se întâmplă cu acel notar care lipsește nemotivat, cum îl sancționăm?

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc frumos pentru întrebare.

În ceea ce privește ședința ordinară convocată de către... ședința ordinară a Adunării Generale a Notarilor, convocată de Consiliul Camerei Notariale, nu cred că noi trebuie să ne ducem în niște detalii foarte, foarte amănunțite.

Vor fi niște regulamente care vor fi adoptate inclusiv de către Camera Notarială. Aici vor fi specificate aceste momente de procedură. Deci nu consider că este o lacună în prevederea actuală de la alineatul (2).

Deci... dar eu îmi pun un semn de întrebare și ne gândim eventual dacă, eu știu, am putea îmbunătăți în sensul în care dumneavoastră mi-ați pus întrebarea pentru a fi mai precis și mai exact referitor la aspectele procedurale.

Dar după cum v-am zis din prima, nu cred că este necesar să intervină. În ceea ce privește obligativitatea participării la ședințele Adunării Generale a Notarilor, este o obligație mai întâi de toate deontologică. Sancțiunea neparticipării notarului la Adunarea Generală se traduce prin aceea că dacă nu se întrunește numărul necesar de notari la adunare, această adunare este invalidă ca, eu știu, for decizional. Deci aceasta va fi sancțiunea și sînt prevăzute anumite situații în care dacă nu se întrunește pentru prima dată Adunarea Generală, se poate întâlni deja ulterior în componența celor prezenți și cei prezenți deja prin majoritate decid, este for decizional.

Dar, încă o dată, dacă dumneavoastră considerați de cuviință să introducem aici o sancțiune a unei asemenea obligații, nu vă pot spune pe moment, dar ne putem gândi și vedea ... Probabil că această sancțiune ar putea fi stipulată în altă parte, într-un document subordonat legii, mă refer.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Bejan,

Dacă aveți precizare sau a doua întrebare?

Domnul Valerian Bejan:

Precizare. Deci punctul respectiv eu l-aș vedea îndeobște exclus, deoarece însăși adunarea prevede că dacă nu-i cvorumul, ea nu se petrece. De aceea, el e în plus. Dar ceea ce ține de înștiințare. Probabil că ar trebui, totuși, de concretizat modul de înștiințare.

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, vă rog frumos domnul Novac.

Poftiți.

Domnul Grigore Novac:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule viceministru,

Deci studiind acest proiect, constatăm că la articolul 1 alineatul (2) și articolul 38 din proiect într-o manieră superficială se relatează despre aceea că serviciile notariale se prestează contra plată, iar metodologia calculării plăților notariale se reglementează prin lege.

Din aceste considerente se propune ca articolul 38 din proiect să fie completat cu un nou alineat care ar asigura în mod expres executarea prevederilor legale ce reglementează modul de determinare a plății pentru serviciile notariale și nu ar permite să se facă abstracție de la aceste reglementări pe viitor. Deoarece cunoaștem bine că noi nu putem să ne detașăm de la ... să ne ghidăm practic de aceste deprinderi bolnăvicioase când fiecare notar o face pe șleau cum vrea.

Deci ar fi logic în acest context să fie adusă claritate în acest domeniu, ce și cum reglementează aceste plăți? Pentru a nu lăsa loc de interpretare, de fapt.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc frumos pentru întrebare.

Din punctul nostru de vedere, modalitatea în care sînt formulate elementele date sînt clare. Adică dumneavoastră țineți cont de faptul că va fi o altă lege care va reglementa această metodologie sau modalitate de achitare sau de plată a plăților notariale, atunci în legea respectivă vor fi prevăzute balizele sau cadrul respectiv necesar pentru a nu se admite acele abuzuri, despre care ați pomenit dumneavoastră, sau acele interpretări abuzive, să le zicem.

Dar dacă aveți o propunere pentru alineatul (3), pentru un eventual alineat (3), eu sînt de acord să vă ascult și să-mi notez.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, a doua întrebare sau precizare, dacă aveți, domnule Novac. Pofțiți.

Domnul Grigore Novac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

De fapt, domnule viceministru, adică în opinia noastră, ar fi logic de completat cu un alineat (3), care ar putea suna în felul următor: „Mărimea plății pentru serviciile notariale prestate se stabilește de notar, de comun acord cu solicitantul, în conformitate cu metodologia calculării plăților pentru serviciile notariale, aprobate prin lege”. Ca să nu lăsăm loc de interpretare și să nu ne ... Dacă vrem să facem ceva bun.

Domnul Eduard Serbenco:

Eu vă mulțumesc frumos.

Vreau să vă zic că formularea enunțată de către dumneavoastră figurează actualmente în Legea cu privire la modalitatea de achitare a plăților notariale. Deci în legea care reglementează procedura de achitare a plăților notariale acolo se pomenește de... mărimea se stabilește de comun acord între notar și client. Este

altceva dacă se ajunge la acest acord sau notarii în mod unilateral își stabilesc tarifele sau ajung la mărimea acestor tarife. Dar el figurează deja ca prevedere, eventual noi ne putem gândi ca el să figureze și aici, ca să nu ... Dar, vă zic, este o prevedere cadru și nu se intră în detalii prin acest proiect de lege referitor la aspectul metodologiei de calcul al plăților notariale.

Domnul Andrian Candu:

Dacă mai aveți o ultimă precizare, vă rog frumos, domnule Novac.
Poftiți.

Domnul Grigore Novac:

Păi, de aceasta, domnule viceministru, și am propus ca să aibă legătură directă acele două legi. Adică acest alineat pe care îl propune, el nu se bate cap în cap cu ceea ce există. Dar pentru a aduce claritate și a nu lăsa loc de interpretare există acolo, aici.

Domnul Eduard Serbenco:

Da, eu vă mulțumesc.
Ne gândim. Pentru lectura a doua ne gândim la o asemenea formulare.

Domnul Grigore Novac:

Da, în calitate de amendament.

Domnul Eduard Serbenco:

Da. Mersi frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
În continuare, domnul Cosoi.
Poftiți.

Domnul Petru Cosoi:

Mulțumesc, domnule Președinte.
Domnule viceministru,
Întrebarea mea este contrariul colegului Casian și mai simplu ar suna: de ce așa de mulți notari? Ca exemplu. În regiunea Veneto cu o populație de aproape 5 milioane activează nu mai mult de 5 – 6 notari. Într-un raion din Republica Moldova cu 70 de mii populație activează 6 – 7 notari. Unde este aici sensul și din ce cauză este așa o diferență?

Domnul Eduard Serbenco:

Bine. Diferența rezidă în aceea că în Italia există anumite reglementări, în Republica Moldova există alte reglementări. S-a făcut o analiză de către Ministerul Justiției, evident că au fost consultate și asociațiile notarilor, s-a ajuns la această,

eu știu, modalitate de exercitare a practicii sau a activității notariale în teritoriul respectiv de activitate, numărul respectiv de notari. Deci aceasta ar fi.

Dar vreau să vă zic că pentru a face lucrurile mai previzibile, de aceasta și proiectul vine cu acele criterii care sînt stabilite în articolul 23 alineatul (1). Pentru a da o precizie sau o predictibilitate a modului de exercitare a acestei profesii și modului de acoperire a unui teritoriu de activitate prin activitatea unui număr X de notari.

Domnul Andrian Candu:

Poftiți, domnule Cosoi, dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Petru Cosoi:

O precizare. Pentru că în Republica Italiană mai multe atribuții notariale sînt delegate APL – administrația publică locală. Și cred că aici a doua întrebare este: cînd o să fie delegate administrației publice locale atribuțiile, multe, multe atribuții notariale? Ca să nu parcurgă oamenii de la primării multe, multe drumuri la raion sau la capitală.

Domnul Eduard Serbenco:

Eu vreau să vă zic că împărtășesc ceea ce spuneți dumneavoastră. Și actualmente în Legea nr.1453 sînt atribuții care sînt date secretarului de consilii locale, consilii raionale. Sînt niște atribuții, din punctul meu de vedere, destul de curajoase și largi, autentificarea contractului de vînzare a terenurilor, bunăoară, este o competență serioasă din punctul nostru de vedere. Faptul că ele nu se exercită, este altceva. Dar competențele sau actele notariale le pot exercita și alte persoane decît notarii. Sau, bunăoară, reprezentanții corpului diplomatic și consular al Republicii Moldova, la fel, au împuterniciri de a exercita și îndeplini acte notariale. Iarăși sînt împuterniciri foarte serioase.

Este altceva, din punctul meu de vedere și eu personal m-am confruntat cu asemenea situații, atunci cînd pentru a face dovada, eu știu, a constitui un dosar, bunăoară, și a-l prezenta unei autorități, este necesar prin lege sau autoritatea îți cere că neapărat să fie copie legalizată de notar.

Eu îmi pun întrebarea: este oare necesar acest lucru? De ce eu să mă duc la notar ca cetățean simplu să achit plata notarială notarului în situația în care reprezentantul autorității se poate uita pe original și pe copie și el mi-o poate legaliza. Deci este un alt aspect. Și ar fi mai ieftin pentru cetățean și ar fi și mai operativ ca procedură de activitate pentru autoritate.

Domnul Petru Cosoi:

Trebuie de implementat.

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Da, cu siguranță trebuie de implementat.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

Mai sînt două intervenții. Rugăm mai succint, că deja stăm aproape o oră pe un proiect.

Domnule Boțan,

Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Activitatea notarială este o activitate foarte importantă, iar aspectul utilizării semnăturii, la fel, este o chestie de conținut în această activitate.

În acest sens, vreau să vă adresez următoarea întrebare.

În articolul 5 alineatul (3) se prevede: „Notarul poate utiliza semnătura digitală sau electronică”. Aș vrea să vă întreb, să detaliați un pic și să ne spuneți: în ce activități, în ce acțiuni notarul poate face acest lucru? Și cum acest lucru este transpus în practică?

Vă mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Stimate domnule deputat,

Pare-mi-se, această întrebare mi-a fost pusă și atunci cînd am prezentat proiectul la Comisia juridică, numiri și imunități. Vreau să recunosc, că eu nu știu în care situație ... și o recunosc franc, nu știu în care situație notarul ar putea aplica semnătura digitală sau electronică. Nu știu, au fost consultați și experții străini. Asta din cele ce ni s-a spus de către reprezentanții unei asociații notariale, că au fost consultați experți din Germania și experții în cauză au afirmat că o asemenea semnătură sau asemenea modalitate de a proceda nu există în Germania. Eu rămîn deschis și noi rămînem deschiși ca să revedem alineatul (3).

Dar, totodată, vreau să vă zic că nu sînt persoana cea mai indicată să vă răspund, dacă nu este un lucru fezabil și nu este un lucru aplicabil. Deci ar putea să existe și această modalitate. Dar eu, cel puțin, recunosc că nu cunosc cum în realitate lucrul dat se poate face și în privința cărui act notarial.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Boțan,

Pofțiți, dacă mai aveți precizări sau a doua întrebare.

Domnul Roman Boțan:

O precizare. Vă mulțumesc pentru sinceritate.

Dar, totuși, dacă o normă este pur teoretică și nu este aplicabilă, probabil nu ar trebui să se regăsească dacă este caducă.

Vă mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Subscriu.

Mersi frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și ultima intervenție din partea domnului Creangă.

Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule viceministru,

Am o întrebare legată de articolul 65. După cum este arătat în alineatul (1) al articolului 65, în cazul încălcării prevederilor articolului 63 din prezenta lege, notarilor li se aplică următoarele sancțiuni disciplinare. Una dintre sancțiuni este amenda în mărime de la 30 la 300 de unități convenționale. Ulterior este arătat că plata amenzii se face în timp de 30 de zile de la data emiterii deciziei privind aplicarea sancțiunii și constituie venit la bugetul Camerei Notariale.

Spuneți-ne, vă rog, unde mai există astfel de practică ca amenzile să fie ... să nu fie vărsate în bugetul de stat în Republica Moldova sau în bugetul consolidat, așa-zis, bugetul autorităților publice locale de obicei?

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Se înțelege, stimat deputat, că dumneavoastră veniți cu un amendament la această literă?

Domnul Ștefan Creangă:

Nu, eu nu vin cu un amendament, eu întreb ca și experiență dacă dumneavoastră cunoașteți? Pentru că regula generală a vărsămintelor amenzilor se referă strict în bugetul de stat. Venitul trebuie să fie la bugetul de stat. Cu atât mai mult că acest Colegiu disciplinar este format din mai mulți membri, inclusiv reprezentanți ai Ministerului Justiției, funcționari care sînt plătiți din bugetul de stat. Și aici era întrebarea. Dacă dumneavoastră mă convingeți că trebuie să fie aceste amenzi în bugetul Camerei Notariale, poate onoratul Parlament va susține, dar nu cred că conceptual este corect.

Mersi.

Domnul Eduard Serbenco:

Din păcate sau din fericire eu nu vă pot susține. Adică, nu că nu vă pot susține, nu vă pot convinge, că ele trebuie vărsate la bugetul Camerei Notariale. Aveți dreptate atunci cînd spuneți că vărsămîntul de pe urma aplicării unei amenzi se duce în bugetul public național.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Creangă,

Vă rog frumos, dacă aveți de precizat ceva sau a doua întrebare.

Domnul Ștefan Creangă:

Ca și precizare. Mulțumim pentru înțelegere, că urmează să aplicăm principiul corect, toate vărsămintele pe amenzi trebuie să fie la bugetul de stat.

Și a doua întrebare. Din practica actuală care există: relația între notar și deținut. La momentul actual, într-o audiență cu un notar mi-a fost relatat că statutul notarului în raport cu deținutul este calificat ca fiind ... când se solicită intervenția notarului pentru a face anumite acte notariale în penitenciare, notarul este calificat ca și o rudă, pentru că nu există un statut mai special și, respectiv, deținuții pierd dreptul la întrevederile cu rudele.

Dumneavoastră ... în proiectul de lege nu există astfel de reglementare, ca și statut, relațiile speciale cu instituțiile penitenciare. Eu vreau, pur și simplu, pentru lectura a doua ca dumneavoastră să vă gândiți la această problemă, să analizați inclusiv prin prisma Codului de executare care există în Republica Moldova și să depășim această problemă printr-o intervenție, dacă este cazul, în proiectul de lege propriu-zis.

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Din punctul meu de vedere și judecând strict după prevederile care se conțin în acest proiect, nu sînt convins că o asemenea propunere sau o asemenea formulare trebuie să se regăsească în acest proiect de lege. Ar fi cazul de umblat în altă parte pentru a reglementa situația dată.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Oricum pentru lectura a doua, luînd în considerare și stenograma ședinței de astăzi, rugăm comisia sesizată în fond, Comisia juridică, numiri și imunități, să atragă atenție la acest subiect.

Și o ultimă intervenție de data aceasta, domnul Țuțu, vă rugăm, frumos.

Domnul Constantin Țuțu:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc.

Am o mică întrebare. Spuneți, vă rog, poate greșesc, dar pînă la moment notarii activau pe viață, aveau licență pe viață, dar aici dumneavoastră la articolul 41 ați stipulat că 65 de ani să fie plafonul. Puteți să-mi spuneți, vă rog.

Domnul Eduard Serbenco:

Da, este o prevedere care deja și-a demonstrat viabilitatea, este un plafon care se aplică și în cazul celorlalte profesii liberale. Din punctul nostru de vedere, este o prevedere rezonabilă. Vreau să vă zic că prevederea în cauză a făcut obiectul controlului de constituționalitate la Curtea Constituțională. Și Curtea Constituțională a recunoscut că nu este o îngrădire a dreptului persoanei de a exercita o asemenea funcție prin stabilirea unui asemenea plafon.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.
Domnule Țuțu,
Poftiți, continuați.

Domnul Constantin Țuțu:

Mersi. Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Și aici încheiem sesiunea de întrebări-răspunsuri.
Vă mulțumim, domnule Serbenco.
Succese în continuare.

O invităm la tribuna principală pe președintele Comisiei juridice, numiri și imunități doamna Apolschii să ne prezinte raportul pentru lectura întâi.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,
Onorat Parlament,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege cu privire la organizarea activității notarilor, inițiativă legislativă a Guvernului. A fost elaborat în vederea realizării obiectivelor Strategiei de reformă a justiției pentru anii 2011 – 2016 și are drept scop consolidarea capacităților instituționale și dezvoltarea profesiei conexe din sfera sistemului judiciar prin elaborarea unor mecanisme de îmbunătățire a serviciilor notarilor.

Domnul viceministru s-a oprit asupra reglementărilor acestui proiect care vizează, de fapt, statutul notarului, notarului stagiar, indicînd... totodată, fiind stabilite drepturile și obligațiunile acestora în legea discutată, incompatibilități și restricții în activitate, precum și răspunderea disciplinară și repararea prejudiciului cauzat. La fel, se stabilesc condițiile de admitere în profesia de notar, organizarea activității, suspendarea și încetarea activității acestuia.

Un loc aparte în proiect îi revine, așa cum a susținut și domnul viceministru, asigurării partajării competenței Ministerului Justiției în promovarea politicilor statului în domeniu și a Camerei Notarilor, care va fi un organ de autoadministrare, apărare a drepturilor notarilor și exercitării controlului asupra activității acestora.

Proiectul a fost avizat de către șapte comisii parlamentare, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului. Și comisia, cu votul unanim, propune Parlamentului spre examinare proiectul de Lege cu privire la organizarea activității notarilor în primă lectură.

Stimați colegi,
Domnule Președinte,

Dacă îmi permiteți, eu, totuși, aș vrea ca să nu ne limităm numai la conținutul stenogramei din partea Comisiei juridice, numiri și imunități dar îndemn toți deputații ca în mod regulamentar în timpul prevăzut să fie amendamentele depuse în scris la comisie.

Eu vă mulțumesc mult.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

Într-adevăr, sînt cele zece zile regulamentare prevăzute pentru avize. Și solicităm tuturor celor care vor să le depună s-o facă la Comisia juridică, numiri și imunități.

În continuare ...

Vă mulțumim.

Aici se încheie dezbaterile pe acest subiect.

În continuare, se propune pentru examinare și dezbateri proiectul nr.5 de pe ordinea de zi, proiectul nr.433 din 3 noiembrie 2015 ce ține de modificarea și completarea unor acte legislative.

Îl rugăm din partea Guvernului să prezinte acest proiect domnul Serbenco, viceministru al justiției.

Domnul Eduard Serbenco:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Parlament,

Atenției dumneavoastră se propune proiectul de lege care vizează modificarea prin completare a două acte legislative. Este vorba despre Legea nr.451 din 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și Legea în ceea ce privește anexa... în partea ceea ce privește anexa Legii nr.160 din 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

În fond, dacă ne referim la modificarea sau completarea ce se propune pentru a fi adusă la Legea nr.451, este vorba despre completarea articolului 8 alineatul (1) din această lege. Nu menționez punctul, el este menționat în foaia.. în proiectul respectiv. Este vorba acolo despre genurile de activitate supuse reglementării prin licențiere.

Deci este vorba despre o competență suplimentară sau competențe suplimentare pentru Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Deci ea va fi organul, autoritatea publică care va elibera licență pentru genurile de activitate care se propun a fi aduse ca modificare în Legea nr.451 și în ceea ce

privește Legea nr.160, la fel, este vorba despre acte permissive care le va exercita sau le va elibera aceeași Agenție Națională pentru Reglementare în Energetică.

Deci actele permissive sînt menționate, vor fi menționate într-o completare la anexa care... din această lege, anexa care se referă la Nomenclatorul actelor permissive.

De unde sînt luate aceste propuneri? Republica Moldova este parte la Tratatul de constituire a Comunității energiei sau la Tratatul Comunității Energetice. Vreau să vă mai zic că Republica Moldova, totodată, este și parte la... are un acord de asociere chiar cu Uniunea Europeană. În ambele aceste acorduri se prevede obligația pentru statul nostru de a implementa aquis-ul comunitar pe domeniul... pe anumite domenii, dar dacă ne referim la Tratatul de constituire a Comunității energiei, vreau să vă zic că urmare a deciziei Consiliului ministerial al comunității în cauză din 2011, Republica Moldova s-a obligat să implementeze Directiva 2009/73 din... deci privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și a Regulamentului 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a regulamentului... unui regulament mai vechi, dar pe același domeniu.

În fond, este vorba despre transpunerea unor asemenea obligații, este vorba despre niște obligații care derivă în mod direct din tratatele internaționale menționate pentru țara noastră.

În opinia Guvernului, respectiv a Ministerului Economiei, care este autorul acestui proiect de lege, deci amendamentele aduse sau modificările aduse vor asigura buna funcționare a ANRE, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energie... în Energetică, atribuindu-i acesteia competențe necesare pentru ca obligațiile ce derivă din aceste acte comunitare sau ale Uniunii Europene să poată fi implementate în mod eficient.

Deci actele permissive sau... actele permissive, dacă ne referim la legea din 2011, vor fi eliberate în mod gratuit de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Totodată, implementarea sau adoptarea unui asemenea proiect de lege va contribui la dezvoltarea concurenței, precum și la sporirea securității aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali.

Ținînd cont de ceea ce precedă, rog respectuos suportul dumneavoastră în privința adoptării unui asemenea proiect de lege.

Vă mulțumesc foarte frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Se pare că nu sînt întrebări în adresa autorilor. Iată de ce vă mulțumim, domnule Serbenco.

Și o să-l invităm la tribuna principală pe domnul Creangă, președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul pentru prima lectură la acest proiect.

Vă mulțumim.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege nr. 433 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prezentat de către Guvernul Republicii Moldova și comunică următoarele.

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative propune modificarea și completarea Legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și Legii privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, în corespundere cu angajamentele asumate de Republica Moldova la momentul aderării la Tratatul de constituire a Comunității Energetice și prin semnarea Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană prin Legea nr. 112 din 2014.

Modificările și completările propuse prin proiectul de lege rezultă și din prevederile noului proiect de Lege cu privire la gazele naturale, proiectul nr.432 din 03.11.2015 care stabilește liberalizarea treptată a pieței gazelor naturale și extinderea competențelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Astfel, proiectul de lege propune modificarea genului de activitate supus reglementării prin licențiere de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prin completarea lui cu activități de furnizare a gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare.

În contextul transpunerii și implementării Directivei nr.73 din 2009 a Parlamentului European, proiectul de lege propune completarea Nomenclatorului actelor permissive, stabilit prin Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cu următoarele acte permisibile: certificarea operatorului sistemului de transport; aprobarea planului de dezvoltare a rețelelor de transport al gazelor naturale pentru 10 ani, aprobarea planului de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale pentru 3 ani; aprobarea planului anual de investiții al operatorului sistemului de transport, planului anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție, precum și acordul prealabil scris cu privire la reorganizarea operatorului sistemului de transport sau acordul prealabil scris al operatorului sistemului de distribuție, operatorului de stocare sau Acordul prealabil... fuziunea operatorilor cu alte societăți comerciale.

Toate aceste acte care vor fi eliberate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică vor fi eliberate pe gratis pentru perioada stabilită în anexă.

Proiectul de lege este avizat de comisiile permanente, care s-au pronunțat pentru susținerea proiectului de lege prezentat, de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și Centrul Național Anticorupție.

În rezultatul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majoritar, propune plenului Parlamentului aprobarea proiectului de lege în primă lectură.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Se pare că nu sînt întrebări la acest subiect.

Domnule Creangă,

Vă mulțumim pentru activitate.

Vom supune votului pentru prima lectură puțin mai tîrziu, așa cum am convenit la acest proiect.

În continuare, vom examina proiectul nr.6 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege cu privire la completarea unor acte legislative nr.11, număr de înregistrare, din 1 februarie 2016.

Prezintă proiectul domnul Sîrbu.

Poftiți.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Prezint acest proiect de lege, niște modificări de ordin tehnic la Regulamentul Parlamentului și Legea privind actele legislative. Se propune de a completa articolul 47 din Regulamentul Parlamentului cu un alineat nou care va prevedea că proiectele de acte legislative care vizează modificarea sau completarea unor acte legislative deci se anexează copia textului original al articolelor ce urmează a fi modificate sau completate.

De asemenea, la Legea privind actele legislative, la articolul 23 se propune o nouă literă care iarăși va prevedea că orice proiect de lege trebuie să fie însoțit de copia textului original al articolelor ce urmează a fi modificate sau completate.

În genere, potrivit prevederilor legislației, în special ce ține de elaborarea unor proiecte de acte legislative, orice proiect de lege ar trebui să conțină mult mai multe documente care să ne demonstreze necesitatea și oportunitatea aceluși proiect de lege, inclusiv avizul anticorupție, deci avizul impactului de reglementare, deci sinteza consultărilor publice, expertize, dacă este necesar, impactul financiar, economic ș. a. m. d.

Cu părere de rău, în inițiativele legislative, mai ales care sînt din partea deputaților, nu găsim astfel de documente anexate. Uneori este foarte complicat, dar, totuși, cred că ar trebui să începem de la puțin. De aceea, propunerea în cauză este una benefică, deoarece anexînd la orice proiect de modificare și completare a unei sinteze ce ține de acele modificări și prevederile în vigoare care sînt, cred că va facilita mult lucrul și nu atît al deputaților, cît va asigura o transparență în procesul decizional, mai ales a tuturor celor cetățeni care vor să vadă deci tot procesul legislativ și să fie la curent și să nu caute foarte mult atunci cînd vor să vadă, totuși, ce se modifică.

Și vreau să vă spun că nu este un know-how doar al nostru, vreau să vă spun că, potrivit Regulamentului de funcționare a Parlamentului sau a Seimului din

Lituania, există o normă asemănătoare, ba invers sînt mai detaliate. Și în Parlamentul Lituaniei este obligatoriu ca toate proiectele de lege să fie... să se anexeze toate modificările, inclusiv varianta în vigoare a proiectului de lege și varianta care se modifică.

Deci nimic nou, venim să perfecționăm procesul legislativ, dar cu siguranță va trebui să venim în continuare cu mai multe inițiative de acest sens, ca orice proiect de lege și însuși procesul legislativ să devină mult mai profesionist și proiectele de lege să fie mult mai bune, care să nu fie respinse în Parlament, să se adopte și să producă efecte benefice pentru cetățeni.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Începem sesiunea de întrebări-răspunsuri.

Și în continuare, domnul Gheorghe Mocanu.

Poftiți.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Într-adevăr, adesea cînd unii autori vin cu proiecte de lege prin care se modifică cifra 1 cu 2 sau anulează articolele 7, 8, 9, sau „și” cu „sau”, este o problemă. Și sub aceste amendamente așa-numite se ascund de multe ori interese și îți ia foarte mult timp ca să poți să le depistezi. De aceea consider că este bine venit proiectul.

Întrebarea mea era legată de cazurile în care e vorba de sute de pagini care trebuie să fie atașate, și dacă ați analizat sau v-ați gîndit cumva ca să fie valabilă această prevedere în format electronic?

Domnul Serghei Sîrbu:

Cu siguranță formatul electronic este obligatoriu. Și noi atunci cînd inițiem un proiect, prezentăm Secretariatului Parlamentului formatul electronic, ulterior se publică pe pagina oficială a Parlamentului, ca toți cetățenii să poată să facă cunoștință. Pot exista cazuri cînd sînt, într-adevăr, foarte multe pagini. În special este valabil, de exemplu, la politica bugetar-fiscală, care, de fapt, vine din partea Guvernului și nu cred că Guvernul nu va găsi acele posibilități, totuși, ca să ne prezinte o astfel de sinteză.

Deoarece vreau să vă spun și probabil noi în cîteva săptămîni vom fi martori atunci cînd va veni un proiect cu 40 de legi care se modifică, cu foarte multe modificări tehnice, care nouă ne va fi extrem de complicat să le înțelegem. Și atunci o astfel de sinteză ne va fi foarte utilă, dar nu cred că vor fi foarte multe proiecte foarte voluminoase în acest sens, deoarece ține doar de modificări și completări și totuși cred că este util. Deoarece oricum, dacă nu va veni autorul cu această anexă, va trebui fiecare deputat să-și facă singur această anexă, poate cheltuielile se vor mări.

Dar dacă fiecare autor la proiectul său va veni cu astfel de sinteză, cred că va fi nu atât de complicat nici pentru autor, dar în schimb va fi foarte comod pentru ceilalți participanți la procesul legislativ.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mocanu,

Vă rog frumos a doua întrebare sau precizare.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Am să încerc să fiu mai explicit. Astăzi proiectele de lege pe care le primim, dumneavoastră propuneți să aibă o anexă în care să fie trecută sursa, exact originalul ce s-a modificat. Întrebarea era: dacă sînteți de acord ca această anexă să fie doar electronic?

Domnul Serghei Sîrbu:

Nu cred că ar fi bine să fie doar electronic. Electronic poate să fie suplimentar, facultativ, dar cred că alături de nota informativă noi ar trebui să avem, totuși, anexată această sinteză, așa cum este anexat și raportul comisiei. Va fi mult mai ... Bine, cine studiază proiectele în format electronic e OK, dar noi avem foarte mulți deputați care obișnuiesc să studieze pe format de hîrtie și atunci ar trebui să fie toți în condiții egale. Nu cred că este o problemă dacă, totuși, vom menționa că avem pe format de hîrtie.

Mai ales că în genere multe proiecte ar trebui să vină și cu expertize anticorupție, și cu alte avize și expertize care, cu părere de rău, nu se fac, în special în Parlament, cu toate că ar trebui, pentru ca să avem o viziune mai clară asupra impactului acestui proiect asupra relațiilor sociale. Nu, cred că, totuși, ar fi bine să fie și pe format de hîrtie.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mocanu,

Vă rog frumos, poftiți, dacă aveți o ultimă precizare.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Eu am înțeles poziția dumneavoastră, doar că consider că mai ieftin ne-ar costa să instruim, dacă sînt deputați care nu utilizează formatul electronic, mai ales că sînt studii la nivel național făcute legate de costurile cu utilizarea hîrtiei și poate între timp reușim să facem și economii pe subiectul acesta. Și poate mai facem un training inclusiv legat de modul de votare electronică, dacă tot avem instalat echipamentul.

Mulțumesc.

Domnul Serghei Sîrbu:

Într-adevăr, este o poziție, dar vreau să vă spun că economii nu se vor face categoric. Deoarece atunci cînd 101 deputați oricum vor fi nevoiți, ca să înțeleagă

esența proiectului, să imprime zeci de pagini și vor anexa, cheltuielile vor fi practic aceleași, deoarece se face tot din contul Secretariatului Parlamentului. Și invers dacă autorul va face sistematizat la fiecare proiect această procedură, atunci posibil că încă vom face economii.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Vă mulțumesc mult.

În continuare, dacă permiteți, domnule Sîrbu, am să vă adresez eu o întrebare ce ține de calculul costului de implementare a acestui proiect.

Domnul Serghei Sîrbu:

Nu există careva cheltuieli suplimentare categoric la acest proiect de lege, vă asigur.

Domnul Andrian Candu:

Dar vorbim de hîrtie, de cerneală pentru calculator, vorbim de tipografie, vorbim de foarte multe alte chestii care generează costuri, și costuri nu mici, luînd în considerare volumul deja al actelor cu care noi lucrăm.

Dacă la fiecare proiect de lege noi o să venim cu o anexă arătînd sursa, asta presupune consum, dacă era în variantă electronică ar fi fost altceva. Dar care sînt costurile? Pe noi fiecare hîrtie și fiecare hîrtie tipărită, fiecare pagină ne costă bani pe noi ca Parlament. Dacă ați calculat care este costul?

Domnul Serghei Sîrbu:

Deci, în primul rînd, este vorba că această responsabilitate va fi pusă nu în seama Parlamentului, în seama autorilor, în primul rînd, a deputaților, va fi pusă această sarcină. Și fiecare deputat își va face pe contul propriu.

Dar vreau să vă spun că nu ne costă, deoarece oricum dacă vine acel proiect de lege fără sursă, atunci oricum asistentul deputatului va fi nevoit ca să imprime, iarăși din contul Parlamentului, ca să-i anexeze această sursă, dar deja facultativ. Practic cheltuieli nu există.

Domnul Andrian Candu:

Eu, la ora actuală, domnule Sîrbu, nu primesc, nu am nevoie, dar dacă modificăm legea, o să mă obligați și pe mine, și pe echipa mea să tipărească și să-mi pună la fiecare proiect de lege și sursa.

Și poate în acest onorat plen mai sînt jumătate din deputați care nu au nevoie de tipografie sau să tipărească, dar lucrează în varianta electronică, fiindcă toți avem acces la baza de date „Juristul” sau „MoldLex” sau cum se mai numește.

De aceea, părerea mea pur personală, dar din punct de vedere al costurilor în situația în care nu avem calcule, este foarte periculos să intervenim. Poate în primă lectură ca și chestie de concept, dar pentru a doua lectură trebuie să știm exact care sînt costurile la proiectul de lege.

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu insist că nu sînt costuri suplimentare. Dar dacă este nevoie, poate chiar, într-adevăr, să facem un calcul, dar eu chiar consider că noi am putea face chiar economie în acest sens.

Domnul Andrian Candu:

Da, este opinia dumneavoastră.
Domnule Sorocean,
Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Victor Sorocean:

Vă mulțumesc.
Domnule Sîrbu,

Eu, da, tot intru în discuția aceasta care s-a abordat acum, că, posibil, vor fi cheltuieli la acest proiect, dar, totuși, eu susțin că el este binevenit. Și propun poate să facem altfel, în loc să anexăm legea întregă care există, eu propun să fie completate ambele articole 47 și 23 cu sintagma „se adaugă sau completează cu tabela care conține contrapunerea prevederilor din actul legislativ existent și acel din proiectul propus spre examinare”.

Asta va fi cu mult mai puțin și aceeași hîrtie și cheltuieli de a pregăti proiectul pentru examinare în plenul Parlamentului.

Domnul Serghei Sîrbu:

Probabil... apropo, mulțumesc pentru amendament.

Eu nu am nimic împotrivă și în cadrul comisiei, cu siguranță, vom găsi o soluție și eu sînt de acord că este poate o formulă și mai reușită, dar pare-mi-se că s-a creat o confuzie. Nimeni nu va fi obligat să anexeze legea întregă care se modifică, categoric nu, doar acea normă sau acel alineat, sau acel articol care urmează a fi modificat sau completat pentru a înțelege. Este vorba doar de jumătate de pagină, de o pagină, de două pagini, nici într-un caz nu de zeci și zeci de pagini.

De aceea și insist că nu sînt absolut de acord. Nu cred că proiectul va costa careva surse financiare. Poate chiar invers, dacă să gestionăm corect, atunci poate chiar va fi și economie, și regulă, în primul rînd.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Sorocean,
Vă rog frumos. Pofțiți, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Victor Sorocean:

Eu fac propunerea asta din punctul de vedere că poate fi mai mare claritatea în ceea ce va fi prezentat și contrapunerea legii sau articolele care se prevăd spre modificare. Acesta a fost sensul.

Domnul Serghei Sîrbu:

Am înțeles. La comisie examinăm.
Eu personal nu sînt împotriva.

Domnul Victor Sorocean:

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Ce s-a întîmplat? Microfonul...
Domnule Creangă,
Vă rugăm frumos.
Poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule autor,

Sigur că întrebarea din partea mea este legată strict de finanțe de data aceasta. Dumneavoastră ați menționat că nu se cheltuie bani, se vor cheltui anumite resurse din bugetul Parlamentului.

Eu vreau doar numai să concretizez că sînt banii contribuabililor, care se strîng foarte greu și în veacul XXI, cînd noi încercăm să digitalizăm tot ce este posibil, dumneavoastră vreți să facem un pas în urmă, să promovăm folosirea hîrtiei în continuare irațional.

Spuneți-ne, vă rog, dacă, din punctul dumneavoastră de vedere, nu este necesar avizul Guvernului la așa proiect benefic, deoarece cheltuielile care urmează să fie efectuate pentru implementarea acestui proiect de lege vor fi destul de majore din punctul de vedere al comisiei.

Cum credeți dumneavoastră sursa financiară de acoperire a acestui... pentru implementarea acestui proiect de lege va exista în bugetul Parlamentului sau nu va exista?

Domnul Serghei Sîrbu:

Domnule deputat,

Probabil nu ați citit atent proiectul de lege. În primul rînd, dacă vedeți cum s-a propus și vreau să citesc încă o dată: „La proiectele de acte legislative, care vizează modificarea sau completarea unor acte legislative, se anexează copia textului original al articolelor ce urmează a fi modificate sau completate”.

Nu este specificat nici formatul, nici pe suport de hîrtie, nici formatul electronic nu este specificat în acest proiect de lege. Rămîne să decidem, dar încă o dată insist și nu știu de unde ați luat dumneavoastră că vor fi cheltuieli suplimentare. Repet, nu vor fi cheltuieli suplimentare la acest proiect de lege.

Atunci cînd dumneavoastră dați indicații consultanților din comisie să vă imprime un set de pachet de legi care se referă la acest proiect de lege, credeți că acolo cheltuieli nu sînt? Probabil cheltuieli sînt mult mai mari și dacă noi stabilim

o regulă cum trebuie să arate un proiect de lege, o notă informativă și o anexă, o sinteză ca să avem un tabel cu norma actuală și norma care se modifică, așa cum face, de fapt, comisia în raportul pentru lectura a doua, sinteza amendamentelor ce se propune deci dacă o astfel de sinteză va fi la fiecare proiect de lege, noi poate nici nu vom avea nevoie de mai multe sinteze, mai multe explicații, o notă informativă mai voluminoasă ș.a.m.d.

De aceea, categoric resping acea poziție ce ține de surse financiare suplimentare. Totul depinde de faptul cum noi vom gestiona acest proces legislativ și el ar putea fi mult mai benefic.

Și, apropo, am citit acum recent și raportul Direcției generale juridice referitor la calitatea proiectelor care sînt înregistrate în Parlament și este o catastrofă atunci cînd nu există nici o expertiză, nici un aviz, nimic și atunci noi votăm proiecte neavînd astfel de avize.

Vă închipuiți dacă noi acum, la moment, conform Legii cu privire la actele legislative, dacă să respectăm întru totul buchea legii și fiecare proiect trebuie să vină cu anexă, impactul de reglementare, avizul anticorupție, consultările publice și alte expertize, atunci aceste cheltuieli probabil, într-adevăr, vor fi și probabil vor fi nu duble, triple, dar înzecite.

Eu propun la moment doar o soluție foarte, foarte simplă, dar care totuși va aduce, în primul rînd, beneficiu nu nouă deputaților, dar beneficiu cetățenilor care ne privesc, care consultă actele legislative și vor să vadă ce modificăm noi aici în Parlament, ca, într-adevăr, cum a spus domnul Mocanu, printr-o virgulă sau printr-o sintagmă pe care noi o excludem, noi am putea să excludem chestii foarte principale. Dar dacă imediat va fi anexată și sursa, atunci va fi mult mai simplu și mai ușor să vedem dacă nu cumva cineva din dumneavoastră ar vrea să adopte o lege, nu știu, a cazinourilor doi, de exemplu, da, și să facem un abuz.

De aceea, cred că accentele sînt puse absolut greșit și noi nu privim în direcție corectă.

Insist. Nu cred că sînt careva cheltuieli, dar invers, dacă vom gestiona corect, vom economisi mai mulți bani.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Creangă,

Poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc.

Eu, pur și simplu, vreau să demonstrez autorului că prin inițiativa aceasta deja a făcut cheltuieli suplimentare care... prin faptul că a anexat încă o foaie suplimentară la un proiect de 5 rînduri, de 4 alineate, a cheltuit o foaie suplimentară. Închipuiți-vă, domnule autor, ce se întîmplă cu politica bugetar-fiscală care numai însuși proiectul de lege cred că are peste 200 de pagini, ce se va întîmpla atunci pentru 101 deputați.

De aceea, poate propunerea foarte binevenită este a colegului Gheorghe Mocanu sub aspect electronic ca să ne gândim, așa cum spuneți dumneavoastră, la cetățeni, însă dumneavoastră nu știu de ce ați încercat să puneți accentul pe deputați. Deputații mai au și asistenți, noi nu trebuie să uităm de chestia asta, care sînt în suportul lor și pot să facă acea imprimare dacă este necesară, să lucreze fizic cu materialul.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, domnul Stati. Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc foarte mult.

Eu, de fapt, am vrut ca să mă refer și eu la aspectul costurilor acestui proiect, acestei legi, dar în același timp să susțin întru totul ideea domnului Serghei Sîrbu. Îmi pare că ideea este una foarte bună. Altceva că poate, într-adevăr, urmează ca să luăm o pauză, adică să votăm în primă lectură acest proiect. În același timp, ca să luăm o pauză ca să verificăm totuși pînă la urmă cu precizie care vor fi costurile sau cu aproximație maximă a acestui proiect.

Și în același sens, aș propune autorului ca el să accepte ideea ca să existe varianta electronică. Cei care vor dori ca să-și imprime pe hîrtie sau care nu pot lucra cu varianta electronică ca să-și imprime, dar în același timp asta va oferi posibilitatea economisirii unor fonduri pentru Secretariatul Parlamentului. Și, respectiv, eu mă uit că foarte mulți colegi de ai noștri deci stau cu calculatoare pe banca de... Parlamentului, respectiv utilizează inclusiv varianta electronică și în cadrul ședințelor în plen a Parlamentului.

De aceea, ideea mea este ca noi, acum, ca variantă intermediară să acceptăm sintagma „în varianta electronică” și în același timp deci ca să propunem autorului, împreună cu Secretariatul Parlamentului, ca să efectueze și un calcul financiar deci al costurilor proiectului.

Mulțumesc.

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu încă o dată aș vrea să reiterez că proiectul nu menționează în ce format să fie această anexă. Nu se menționează în acest proiect și, cu siguranță, pentru lectura a doua noi la comisie vom examina și dacă se va insista, cu siguranță, vom indica fie formatul electronic, fie ambele formate. Nu sînt absolut împotriva, cu toate că poziția mea este că dacă să gestionăm corect, nu vor fi costuri, dar dacă se va insista, atunci evident comisia va examina și vom lua o decizie pentru lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Diacov.

Poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu vreau să susțin autorul, domnul Sîrbu, fiindcă ideea acestui proiect este una bună. La noi, în Parlamentul Republicii Moldova, tot s-au făcut fel de fel de economii și am ajuns la aceea că în lectura a doua examinăm foarte multe amendamente care nici n-au fost făcute sau au fost făcute la microfoane, pe cînd eu țin minte că în Parlamentul Republicii Moldova exista o practică, că se examinează numai amendamentele propuse în scris, cu semnătura deputatului, și practica aceasta există în toate parlamentele lumii.

La noi se fac amendamente fel de fel, din mers. La noi, cîte odată, în lectura a doua se propun fel de fel de formule, se acceptă și 90% din deputați nu au idee ce votează. De aceea, este bine, fiindcă deseori mai ales... dar la noi 90% din proiecte sînt amendamente la legislația în vigoare și nimeni nu știe cum sună și cum se corelează amendamentul propus la legislația deja existentă.

În același rînd, sigur că noi nu trebuie să dramatizăm chiar și economiile, cheltuielile ș.a.m.d., trebuie de acceptat. Noi de acum trăim în secolul XXI, ca să fie pe suportul electronic și o bună parte din deputați și consilieri ș.a.m.d. se vor folosi de suportul electronic, nu de hîrtie.

De aceea, pentru lectura a doua. Pentru lectura a doua. Eu propun aplicarea articolului 108, să terminăm discuțiile și să discutăm mai intens în comisii. În lectura a doua.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Foarte constructiv, dar, dragi colegi, sîntem obligați... sînt obligat să pun la vot aplicarea articolului 108. Mai erau 3 persoane pentru intervenție.

Cine este pentru aplicarea articolului 108 și încheierea dezbaterilor, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Am să solicit numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare, dar înainte de asta să ne dea și prezența pe sectoare. Inițial prezența, vă rugăm frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 17.

Sectorul nr.2 – 26.

Sectorul nr.3 – 16 deputați.

Domnul Andrian Candu:

59 este prezența în sală.

Vă rugăm frumos, cine este pentru aplicarea articolului 108, să vă exprimați prin vot.

Vă rog frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 17.

Sectorul nr.2 – 23.

Sectorul nr.3 – zero.

Domnul Andrian Candu:

Cu 40 de voturi, se aplică articolul 108 și se încheie dezbaterile la acest subiect.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Sîrbu.

Și, în continuare, o invităm la tribuna principală pe doamna Raisa Apolschii, președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte raportul pentru prima lectură.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat pentru... proiectul de Lege nr.11 din 1 februarie 2016 cu privire la completarea unor acte legislative, inițiativa deputatului în Parlament Serghei Sîrbu.

Proiectul de lege propune completarea Regulamentului Parlamentului și a Legii privind actele legislative cu o normă care stabilește că în cazul proiectelor de lege care vizează operarea modificărilor și completărilor unor acte legislative se va anexa suplimentar și copia textului original al articolelor ce urmează a fi modificate sau completate.

În cadrul examinării proiectului de lege, în cadrul comisiei, au fost înaintate mai multe propuneri de perfecționare a reglementărilor din proiect care, împreună cu avizele comisiilor permanente, vor fi examinate în cadrul pregătirii proiectului de lege pentru lectura a doua.

Astfel, Comisia juridică, numiri și imunități a decis, cu votul unanim al membrilor prezenți, să propună proiectul de lege spre examinare și aprobare de către Parlament în prima lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei?

Vă mulțumim mult, doamna... Numai puțin.

Doamna Apolschii,

Avem o întrebare care era probabil pentru autor, dar colegul dumneavoastră și omologul, da, din Comisia securitate națională, apărare și ordine publică vrea să întrebe ceva.

Domnul Untila,

Vă rugăm frumos. Pofțiți.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Mult stimată doamnă,

Pentru îmbunătățirea acestei legi în a doua lectură noi am vrut să întrebăm autorul, dar n-am izbutit, de aceea vă rugăm pe dumneavoastră ca să simplificăm lucrurile.

Este un proiect de lege extraordinar de bun, el va îmbunătăți posibilitatea de acces la informații a deputaților și noi propunem următoarea variantă. Adică proiectul vine... pachetul de documente vine în cadrul Parlamentului, Parlamentul le distribuie comisiei de specialitate și Direcției generale juridice și se publică pe site-ul Parlamentului. Și atunci toate lucrurile o să se așeze la locurile lor.

Orice deputat accesează site-ul Parlamentului, intră în orice document de care o să aibă nevoie. Asta pentru lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim tuturor celor care s-au implicat în dezbateră acestui proiect.

Se încheie aici, la acest capitol se încheie dezbateră proiectului nr.11 din 1 februarie 2016. Vom reveni în procedura de vot.

În continuare, se propune pentru examinare și dezbateră proiectul nr.7 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.410 din 26 octombrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la simbolurile publice. Inițiatorul proiectului este Președintele Republicii Moldova. Prezintă proiectul domnul Țîmbaliuc, reprezentant al Președintelui și responsabil în relațiile cu Parlamentul și Guvernul.

Vă rugăm frumos.

Vă invităm la tribuna principală.

Domnul Valentin Țîmbaliuc – *reprezentantul Președintelui Republicii Moldova în relațiile cu Parlamentul și Guvernul:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Vă propunem spre examinare proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la simbolurile publice nr.86 din 28 iulie 2011. La articolul 5 alineatul (3) și articolul 6 alineatul (3) propunem excluderea textului „introducerea în uz și”.

Iar la articolul 5 propunem un nou alineat, cu următorul cuprins: „Descrierea și imaginea simbolurilor teritoriale prevăzute la alineatul (1) din prezentul articol se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova concomitent cu decretele privind înregistrarea lor în Armorialul General al Republicii Moldova.”

Venim cu acest proiect în scopul înlăturării unor lacune de ordin tehnic, precum și asigurarea publicării simbolurilor publice teritoriale aprobate de autoritățile administrației publice locale.

În esență, modificările noastre se reduc la următoarele. Conform legii menționate, în Republica Moldova există 4 categorii de simboluri publice:

1. Simboluri naționale.
2. Simboluri teritoriale.
3. Simboluri corporative.
4. Și simboluri particulare.

Simbolurile naționale sînt adoptate... aprobate de către Parlament prin lege organică, respectiv ele sînt promulgate, iar apoi publicate în Monitorul Oficial.

Cele corporative sînt adoptate de către organele centrale de specialitate și prin hotărîre de Guvern. Respectiv, hotărîrea de Guvern cu această anexă este publicată în Monitorul Oficial.

Cele ce țin de corporative ale Forțelor Armate, Serviciul de Protecție, Pază și... de Pază... și Pază de Stat, simbolurile Serviciului de Informații și Securitate se instituie de Președintele Republicii Moldova, se publică odată cu decretul iarăși în Monitorul Oficial.

Cele însă ce țin de simbolurile teritoriale, ele fiind aprobate de autoritatea publică locală de nivelul I și II, nu sînt publicate. Nu se publică ele din cauza că în Legea nr.173 din 6 iulie 1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale nu se regăsesc aceste acte normative. Și Monitorul Oficial nu publică aceste acte normative ale administrației publice locale de nivelul I și II.

Pentru a exclude acest lucru, acest neadevăr, noi propunem modificările respective ca ulterior și simbolurile teritoriale, fiind aprobate de către autoritățile publice locale de nivelul I și II, să fie publicate în Monitorul Oficial.

Ceea ce ține de excluderea textului „introducerea în uz a simbolurilor publice”, noi considerăm că odată ce în Armorialul General se publică aceste hotărîri, el nu mai trebuie și introdus în uz. Introducerea în uz este în plus. De aceea și propunem ca să fie exclus.

Vă rugăm susținerea acestor modificări.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Mi se pare că nu sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Țîmbaliuc.

În continuare, o să invit raportorii pe comisii și, în primul rînd, pe domnul Hotineanu, președinte al Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, să ne prezinte raportul comisiei pentru acest proiect pentru primă lectură.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia a examinat proiectul de lege, inițiativa Președintelui Republicii Moldova, care are drept scop înlăturarea unor lacune de ordin tehnic, precum și asigurarea publicării simbolurilor publice teritoriale, aprobate de autoritățile administrație publice locale.

De asemenea se propune completarea articolului 5 din legea menționată cu prevederea referitoare la înregistrarea simbolurilor teritoriale în Armorialul General al Republicii Moldova.

Scopul proiectului de lege este promovarea politicii de stat unitare în domeniul simbolurilor publice. Au fost prezentate avizele de la comisiile parlamentare, care susțin proiectul de lege. Guvernul a prezentat aviz pozitiv. Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului înaintea obiectii cu referire la respectarea tehnicii legislative care sînt acceptate și de autori.

La examinarea repetată a proiectului de lege în ședința comisiei, în discuțiile cu autorii proiectului, s-a convenit de acceptat propunerea privind excluderea la punctul 1 al articolului unic din proiect a sintagmei „literele a) și b)”, fapt care va asigura publicarea descrierii imaginii tuturor simbolurilor teritoriale prevăzute în alineatul (1) articolul 5 din Legea cu privire la simbolurile publice, acestea fiind: stema, drapelul, imnul, sigiliul armoriat, însemnele faleristice, însemnele de funcție ale persoanelor oficiale (insigne, colane, eșarfe) sau alte elemente vizate sau ... vizuale sau auditive cu caracter oficial.

Comisia susține acest proiect de lege. Implementarea proiectului nu necesită cheltuieli bugetare. Proiectul de lege a fost examinat în ședința comisiei din 2 martie, cu votul unanim al membrilor prezenți 7, a fost susținut.

Reieșind din cele expuse, Comisia culturală, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media propune Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de Lege nr.410 din 26 octombrie 2015 cu acceptarea propunerilor expuse în prezentul raport în prima și a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim mult, domnule Hotineanu.

Nu sînt întrebări. Deci să înțelegem că comisia propune ca acest proiect de lege să fie aprobat în prima și în a doua lectură.

În continuare, o invităm la tribuna principală sau de la locul dumneaei pe doamna Apolschii, președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte coraportul la acest proiect.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, stimată domnule Președinte.

Comisia a examinat proiectul de Lege nr.410 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la simbolurile publice, inițiativă legislativă a Președintelui Republicii Moldova.

Comisia juridică, numiri și imunități cu votul majorității deputaților prezenți, propune examinarea și adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la simbolurile publice în cadrul ședinței în plen a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Prima sau a doua lectură? Și sau...

Doamna Raisa Apolschii:

Coraportul nu indică supra. Deci comisia de bază.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Vom reveni la subiectul aprobării acestui proiect de lege în primă lectură și, eventual, în a doua lectură la ora dedicată votului.

Și o ultimă chestiune pe ordinea de zi de astăzi care se propune pentru a fi examinată și dezbătută este proiectul nr.11 pe ordinea de zi, proiectul nr.35 din 16 februarie 2016, este un proiect de hotărâre ce ține de constituirea Comisiei de anchetă pentru monitorizarea respectării drepturilor și libertăților omului în procesul examinării cazului Petrenco.

Prezintă proiectul domnul Bolea, pe care îl invităm la tribuna principală.

Poftiți.

Domnul Vasile Bolea:

Da, prezent, domnule Președinte.

Mersi mult.

Stimați colegi,

Domnule Președinte,

Se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de Hotărâre a Parlamentului privind constituirea Comisiei de anchetă pentru monitorizarea respectării drepturilor și libertăților omului în procesul examinării cazului grupului Petrenco.

În ultima perioadă în societate pe larg este mediatizată această problemă, problema deținuților politici, în frunte cu fostul deputat, fostul coleg al nostru, membrul de onoare al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Grigore Petrenco, care a fost reținut la data de 6 septembrie 2015 în urma protestelor pașnice care au avut loc în fața sediului Procuraturii Generale din Republica Moldova.

Astfel, la acea dată, la data de 6 septembrie, au fost reținuți Grigore Petrenco, Mihail Amerberg, Pavel Grigorciuc, Alexandru Rojco, Vladimir Jurat, Andrei Druzi, Alexandru și Oleg Buznea.

Sîntem în prezența unui val de critici și opinii negative din partea organizațiilor internaționale, a structurilor europene, a societății civile din țară. Astfel, există bănuieli rezonabile că ar fi fost încălcate drepturile fundamentale ale omului și ale cetățenilor țării, unele dintr-însele fiind dreptul la libertatea de exprimare, libertatea de întrunire și dreptul de a protesta.

După nenumărate plîngeri din partea persoanelor nominalizate mai sus cu privire la condițiile de detenție, la data de 25 noiembrie 2015 președintele Comisiei parlamentare drepturile omului și relații interetnice, împreună cu colegul nostru Grigore Novac, au efectuat o vizită la penitenciarul nr.13 din Chișinău, unde au făcut cunoștință cu situația din izolatorul de detenție preventivă.

A fost și o discuție cu domnul Valerii Starii, în urma acestei vizite s-a stabilit că deținutul Grigore Petrenco de mai multe ori a fost scos la plimbare în boxa amplasată lângă alte trei boxe destinate plimbărilor pentru deținuții bolnavi de tuberculoză, ca rezultat fiind supus riscului îmbolnăvirii cu această boală.

De asemenea s-a stabilit limitarea comunicării cu familia, citirea corespondenței personale și alte încălcări. Mai mult, deținutul Grigore Petrenco a invocat încălcarea dreptului la apărare, avînd în vedere că în zilele de odihnă avocatul acestuia nu avea acces în izolatorul de detenție preventivă, precum și faptul că ședințele de judecată de fiecare dată erau amîinate pe motiv neîntemeiat ori aceasta este o tergiversare a procesului, o tergiversare nejustificată.

Avînd în vedere că și instituțiile internaționale condamnă caracterul și pretextul politic al dosarului Petrenco, fapt menționat și în declarația scrisă a membrilor APCE nr.1388 din 30 septembrie 2015, prin care îndeamnă Republica Moldova să elibereze imediat toți deținuții politici și condamnă cu fermitate represiunile politice declanșate împotriva reprezentanților opoziției. Eliberarea imediată a deținuților politici din grupul Petrenco este și o condiție a rezoluției forumului civic.

De aceea, vreau să menționez că și Președintele Parlamentului a monitorizat tot ceea ce se întîmplă și la o conferință de presă a acceptat să fie formată o comisie specială privind monitorizarea respectării drepturilor și libertăților acestor persoane, în afara Comisiei parlamentare drepturile omului și relații interetnice.

Scopul proiectului reprezintă, iarăși am să repet, monitorizarea eficientă din partea statului și a Parlamentului a respectării drepturilor și libertăților omului în procesul examinării cazului grupului Petrenco și, în acest sens, rog susținerea proiectului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, dacă sînt întrebări la coautor și... intervenția domnului Serghei Sîrbu.

Poftiți.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule autor,

Cu siguranță, orice persoană care este anchetată trebuie să aibă dreptul la un proces echitabil, trebuie să respectăm principiul prezumției nevinovăției. Este un drept incontestabil și nu numai al domnului Petrenco și al grupului său, se referă la absolut toate persoanele care se află în urmărire penală.

Dar orice comisie de anchetă trebuie să aibă un obiect de studiu sau un obiect de anchetă, dacă vreți. Și noi avem reglementări clare în Regulamentul Parlamentului ce drepturi are o comisie. Noi avem în concluziile în Hotărârea Curții Constituționale din anul 2013 cu privire la Comisia de anchetă cu „Pădurea Domnească”, care a apreciat foarte clar care sînt drepturile și obligațiunile unei comisii de anchetă, ce poate să facă, ce nu poate să facă.

Și citind nota informativă și argumentele pe care dumneavoastră le-ați indicat, mai ales ce ține de respectarea drepturilor omului, poate, într-adevăr, există o justificare.

Atunci cînd dumneavoastră ați spus că Petrenco și grupul său de mai multe ori au fost scoși la plimbare în boxa amplasată lîngă alte 3 boxe și exista riscul îmbolnăvirii de tuberculoză, probabil, dar nu cred că doar la acel grup trebuie să se refere. Trebuie să fie extrapolat la absolut toți deținuții.

Dumneavoastră ați menționat că i s-a încălcat dreptul la îngrijire, igienă personală, percheziții ilegale în celulă, limitarea comunicării cu familia, citirea corespondenței personale, limitarea întrevederilor cu avocatul.

Domnul Vasile Bolea:

Eu am făcut...

Domnul Serghei Sîrbu:

Probabil dacă... nu știu dacă sînt aceste încălcări, poate ar fi un obiect de studiu, dar nu cred că doar în cazul grupului Petrenco, dar ar trebui să fie un grup de... o analiză în privința tuturor deținuților din Republica Moldova. Nu ar trebui să discriminăm pe nimeni aici.

Totodată, noi cunoaștem că domnul Petrenco și grupul său au fost eliberați din arest și nu se mai află în izolator, sînt în arest la domiciliu. Astfel, toate argumentele pe care le-ați indicat, tot obiectul de studiu pe care teoretic ar putea Parlamentul să o facă, dar la general a dispărut.

Noi nu avem obiect de studiu. Pentru ce noi, și insistați dumneavoastră, să creăm o comisie, ce să analizăm? Ce să analizăm, dacă i se încălcă cumva drepturile lui în arest la domiciliu? Nu cred. Deja este un proiect, după părerea mea, depășit, dar ce ține de examinarea propriu-zisă și respectarea procedurilor în cadrul judecării cauzei, atunci Parlamentul nu are nici un drept să se implice și să ancheteze cum instanța de judecată examinează și mai ales să dăm calificative, este un dosar politic sau nu. Trebuie instanța să se aprecieze.

De aceea, explicați, vă rog, care va fi obiectul de studiu al acestei comisii de anchetă reieșind din situația actuală și reieșind din prevederile legale?

Vă mulțumesc.

Domnul Vasile Bolea:

Stimate coleg,

Ați avut așa o alocuțiune mai de vreo 3 minute. Spuneți, vă rog, încă o dată care-i întrebarea? Eu n-am înțeles. Ați vorbit despre una, a doua, a treia, ați trecut la hotărârile Curții Constituționale, la obiectul de studiu.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Serghei Sîrbu,

Încă un minut și v-ați epuizat 4 minute.

Domnul Vasile Bolea:

Concret, vă rog.

Domnul Andrian Candu:

După cum a spus și domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Cer scuze, 4 minute.

Domnul Andrian Candu:

Nu, 3, dar îi mai oferim un minut și atunci sînt 4.

Domnul Serghei Sîrbu:

Domnule Bolea,

Îmi pare rău că nu ați fost foarte atent. Eu vreau să vă spun, argumentarea a fost că se încalcă anumite drepturi în izolator. Grupul Petrenco deja nu se mai află în izolator, nu are cum să se încalce drepturile lor, doar dacă noi nu vrem să vedem dacă i se respectă igiena personală în cadrul arestului la domiciliu.

Domnul Vasile Bolea:

Întrebarea, vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Eu vreau să vă spun că obiectul de studiu, ceea ce poate Parlamentul să examineze, deja este epuizat. Noi nu ne putem implica în anchetă.

Întrebarea este, repet: ce să examineze comisia de anchetă?

Domnul Vasile Bolea:

Răspuns la întrebare. Tot aceea ce ați vrut să aflați relevă din denumirea acestei Comisii de anchetă privind monitorizarea respectării drepturilor și libertăților omului în procesul examinării cazului grupului Petrenco.

De aceea, ce ține de faptul dacă se află ei în arest, nu se află, dumneavoastră sînteți jurist, unii vă consideră jurist bun, trebuie să cunoașteți că arestul la domiciliu se asimilează arestului... iar consider, după părerea mea, că această

comisie de anchetă inclusiv trebuie să monitorizeze respectarea drepturilor și libertăților, chiar dacă aceste persoane se află în arest la domiciliu.

S-a vehiculat în presă că aceste persoane din două în două ore sau o dată la fiecare oră sînt telefonați ș.a.m.d., toate aceste acțiuni se asimilează acțiunilor torturii conform altor hotărîri ale Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului.

De aceea, este binevenit crearea acestei comisii de anchetă pentru a da răspuns la toate aceste întrebări.

În ceea ce ține de... cum ați enunțat, referitor la amestecul acestei comisii de anchetă în activitatea instanțelor judecătorești, cu certitudine nu va fi făcut, deoarece, cum ați enunțat, drepturile comisiei de anchetă au fost clar descrise în acea hotărîre a Curții Constituționale la care v-ați referit.

Iar ceea ce ține de oportunitatea și de ce anume comisia de anchetă specială a Parlamentului și nu reprezentanți din Comisia parlamentară drepturile omului și relații interetnice, vreau să vă spun că la moment nu toate fracțiunile sînt reprezentate... nu toate fracțiunile parlamentare sînt reprezentate în Comisia drepturile omului și relații interetnice.

Bunăoară, din partea Frațiunii Partidului Liberal Democrat nu sînt reprezentanți în această comisie, deoarece colega Mihaela Spatari și doamna Aliona Goța nu mai fac parte din Frațiunea Partidului Liberal Democrat.

De aceea, haideți să constituim această comisie, reprezentată de toate fracțiunile și această comisie va lucra și va prezenta respectivele concluzii plenului Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult,

Doamna Spatari și doamna Goța, dacă o să considere necesar, puteți să interveniți oricînd cu drept la replică. Probabil, nu era foarte mult de replicat.

Și în continuare, doamna Palihovici. Vă rog frumos.

Doamna Liliana Palihovici:

Da. Mulțumesc.

Domnule Bolea,

Eu vreau în contextul la ce ați menționat dumneavoastră mai devreme, în contextul deciziilor CEDO la care ați făcut referință, cu adevărat Moldova este printre pionierii cazurilor la CEDO pentru încălcarea drepturilor omului în detenția preventivă.

Avem multe cazuri pierdute la CEDO și Republica Moldova trebuie să plătească sume destul de mari pentru despăgubire, de aceea eu consider că corect ar fi ca Parlamentul să aibă o atitudine vizavi de problemă per ansamblu.

Și chiar dacă ați făcut referință la fracțiunea noastră că nu are reprezentanți într-o comisie parlamentară, eu consider că aceasta este comisia care trebuie să examineze astfel de subiecte.

Noi am putea crea o subcomisie în Comisia drepturile omului și relații interetnice sau am putea să dăm pe platforma acestei comisii evaluarea situației și prezentarea raportului în fața Parlamentului pe acest subiect împreună cu Avocatul Parlamentar. Atunci eu cred că noi nu vom depăși nici un fel de atribuții și nu vom intra în componenta de justiție, ceea ce noi nu avem dreptul să facem un amestec în justiție. Și mie mi se pare un pic discriminatoriu atunci când noi punem un nume și facem abstracție de multe alte nume care au avut de suferit în detenția preventivă, li s-au încălcat drepturile.

Deci propunerea mea ar fi să avem o analiză și o anchetă dusă în cadrul ... pe platforma Comisiei drepturile omului și relații interetnice, care să prezinte, într-un timp rezonabil, raport Parlamentului pe astfel de cazuri. Iar Parlamentul, după acest raport, să vină cu decizii concrete pe cazurile care se repetă din cauza problemelor din sistem. Ce ziceți de astfel de propunere?

Domnul Vasile Bolea:

Ar fi binevenită, dar, iarăși, reieșind ... Referitor la crearea unei comisii în cadrul Comisiei parlamentare drepturile omului și relații interetnice, iarăși revenim la ceea ce am spus anterior, pentru ca această comisie să nu se amestece în activitatea instanțelor judecătorești la examinarea acestui caz al grupului Petrenco, ar fi binevenit ca în această comisie să intre toți ... să fie reprezentate toate fracțiunile parlamentare.

În cadrul Comisiei drepturile omului și relații interetnice nu este posibilă crearea unei subcomisii, deoarece, din păcate, Frațiunea Partidului Liberal Democrat nu este... nu are reprezentare în această comisie. Și atunci ... (*Doamna Palihovici nu vorbește la microfon.*)

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Palihovici,
Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Vasile Bolea:

Iar la ceea ce spuneți dumneavoastră iarăși am să mă refer. Da, Republica Moldova, din păcate, este pionier la nerespectarea drepturilor deținuților inclusiv, dar acest caz al grupului Petrenco este un caz aparte. Există și declarațiile respective, și rezoluțiile Adunării Parlamentare a Consiliului Europei anume pe acest caz.

Acești domni pe care i-am enunțat mai sus, care au fost reținuți, iar după aceea arestați în luna septembrie, au căzut în vizorul Comunității internaționale și al societății civile de la noi din republică. Și anume pe acest caz consider că Parlamentul trebuie să se expună. De această părere este și Președintele Parlamentului. Îi dau dreptul la replică.

Domnul Andrian Candu:

Dacă vrea s-o folosească.

Vă mulțumesc foarte mult.
În continuare, domnul Casian.
Poftiți.

Domnul Ion Casian:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Bolea,

În calitate de autor, eu tot aș veni, iată, cu propunerea că dacă vrem, într-adevăr, să elucidăm problemele care sînt în sistemul penitenciar, eu cred că nu ar trebui să focusăm atenția asupra unui dosar, fiindcă aici nu se rezolvă nimic.

Mai mult decît atît, noi o să fim învinuiți că facem careva imixtiuni în justiție, în urmărirea penală. Noi nu putem aborda problema în așa mod. Eu aș susține dacă dumneavoastră ați cădea de acord ca să fie constituită o astfel de comisie pentru a studia, monitoriza respectarea drepturilor omului în penitenciarele din Republica Moldova, că sînt mii de persoane care au nevoie de o astfel de abordare a acestei probleme. Deci sînt de acord cu colegii care au menționat că problema trebuie abordată în ansamblu, nu în particular.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Poftiți, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

N-am auzit întrebarea. Pur și simplu ...

Domnul Andrian Candu:

Ca opinie.

Vă mulțumesc frumos. (*Vociferări în sală.*)

Poftiți.

Domnul Vasile Bolea:

Am înțeles. Sînt de acord că trebuie monitorizată problema în ansamblu în sistemul penitenciar din Republica Moldova, dar noi ne referim acum la un caz concret, la un caz al deținuților politici cum au fost catalogați ei de întreaga comunitate internațională.

Și atunci cînd Parlamentul Republicii Moldova pur și simplu va tăcea în această ordine de idei, eu cred că nu vom fi priviți cu ochi buni în Comunitatea internațională.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Și o ultimă intervenție, pînă la raportul comisiei.

Domnule Boțan,
Vă rog frumos, foarte succint.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Mie personal îmi pare, dar și colegilor mei că, într-adevăr, se face publicitate unui nume. Și cred că este ... dimpotrivă este contraproductiv să politizați un caz și să faceți din asta un tam-tam.

Partidul Liberal întotdeauna a susținut libertatea și condamnă orice dețineri politice, inclusiv cele pe care le-a făcut regimul stalinist în anii triști din istoria noastră și comuniștii care au fost atunci la guvernare.

Totodată, eu apreciez zelul dumneavoastră pentru respectarea drepturilor omului. Și dacă sînteți așa de înveterați în lupta pentru aceste libertăți, împotriva deținuților politici, de ce n-ați participat ieri împreună cu deputații Partidului Liberal la protestul organizat în fața Ambasadei Federației Ruse pentru eliberarea deținutului politic Nadia Savcenco?

Și dacă ... Întrebarea este următoarea: dacă veți participa la aceste acțiuni de protest pe viitor pentru a apăra drepturile celor care sînt deținuți politici? Fără standarde duble.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Poftiți, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Noi vom participa la acțiuni de protest în fața Ambasadei României, în fața Ambasadei Statelor Unite, în fața reprezentanței NATO atunci cînd aceste entități se vor amesteca în treburile interne ale Republicii Moldova, care vor duce la nerespectarea drepturilor cetățenilor și dreptului nostru de a ne organiza activitatea la noi în țară.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnule Boțan,

În continuare dacă aveți.

Domnul Vasile Bolea:

Dacă veți binevoi, poftim.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Boțan,

Dacă aveți o ultimă precizare ...

Domnul Vasile Bolea:

Alături de socialiști.

Domnul Andrian Candu:

... sau a doua întrebare.

Domnul Roman Boțan:

O singură precizare. N-ați trebui să aplicați standarde duble. România nu are deținuți politici, iar statul pe care dumneavoastră îl idolatrizați așa de tare îi are. Și de aceea vă îndemn să protestăm împreună.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare ...

Domnul Vasile Bolea:

În fața Ambasadei Statelor Unite.

Domnul Andrian Candu:

În continuare ...

Domnul Vasile Bolea:

Care de foarte multe ori a răpit persoane din străinătate și le-a dus inclusiv în Guantanamo și în alte pușcării.

Domnul Andrian Candu:

Ce propuneți să facem o comisie și pe acest subiect?

Domnul Vasile Bolea:

Nu, asta a fost propunerea ...

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles.

Domnul Vasile Bolea:

... să protestăm împreună cu liberalii în fața Ambasadei Statelor Unite.
(*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Novac,

Vă rugăm frumos. Pofțiți.

Domnul Griogore Novac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Eu, de fapt, așa o mică remarcă. Eu văd că colegii din PL așa de tare retrăiesc pentru alte cazuri similare, dar ieri la protestul pe care-l am menționat țineau Drapelul Ucrainei cu susul în jos. Așa respect mare ei au față de statul ucrainean.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, care este întrebarea? Dacă sînt întrebări în adresa autorilor? Declarații sau luări de cuvînt după se pot face dezbateri.

Vă rog frumos, în continuare la acest subiect, domnul Sorocean.

Domnul Victor Sorocean:

Eu cred că trebuie să punem capăt acestor discuții, că s-a intrat de acum în alt domeniu. Eu propun de implementat articolul 108 și să încheiem dezbaterile.

Domnul Andrian Candu:

Dacă asta este viziunea Frațiunii, doamnă Greceanîi? Da, am văzut, ați confirmat.

Voi supune votului nu înainte de a solicita iarăși care este prezența în sală.

Numărătorii,

Vă rog frumos.

Nu prea sînt numărători, văd că.

Vă rog frumos, numărătorii, să ne dea prezența în sală.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 26.

Sectorul nr.2 – 32.

Sectorul nr.3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 74 de deputați în sală.

Cine este pentru aplicarea articolului 108 și întreruperea dezbaterilor, vă rog frumos să votați.

De fapt, majoritatea celor prezenți în sală. Se încheie dezbaterile la acest subiect.

Vă mulțumesc foarte mult.

O s-o invit pe doamna Raisa Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte raportul comisiei la acest subiect.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărîre nr.35 din 16 februarie 2016, inițiativă legislativă a unui grup de deputați, privind

constituirea Comisiei de anchetă pentru monitorizarea respectării dreptului și libertăților omului în procesul examinării cazului grupului Petrenco și comunică următoarele.

Scopul proiectului de hotărâre, conform notei informative, constă în monitorizarea respectării drepturilor și libertăților omului în procesul examinării, vreau să vă atrag atenție, stimați colegi, a cazului grupului Petrenco, care se află în arest preventiv în Penitenciarul nr. 13.

Judecătoria sectorului Rîșcani din douăzeci... la 22 februarie 2016 a schimbat măsura preventivă în arest la domiciliu și argumentele care se conțin în nota informativă deja nu mai au relevanță.

În cadrul ședinței comisiei a fost menționat că cazul grupului Petrenco se examinează în instanța de judecată. Articolul 114 din Constituție stabilește că justiția se desfășoară în numele legii de instanțele judecătorești.

Articolul 34 din Regulamentul Parlamentului prevede că Parlamentul poate constitui comisii de anchetă, iar articolul 36 stabilește că nu pot fi citați în cadrul anchetei reprezentanții puterii judecătorești, Procuraturii și ai organului de urmărire penală pentru prezentarea informațiilor ce ar putea prejudicia corectitudinea judecării cauzelor și/sau confidențialitatea urmăririi penale.

Conform articolului 122 alineatul (3) din Regulamentul Parlamentului, deputații nu pot formula întrebări reprezentanților puterii judecătorești, precum și întrebări care conduc la amestecul în desfășurarea justiției și în urmărirea penală.

În acest sens, menționăm existența Hotărârii Curții Constituționale nr.29 din 23 septembrie 2013 pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr.3 din 15 februarie 2013 referitoare la Comisia de anchetă în cazul „Pădurea Domnească”, competența... în special viza competența comisiilor parlamentare de anchetă care apreciază că nimeni nu poate interveni în deciziile și modul de gândire ale unui judecător decât prin procedurile judiciare stabilite.

Curtea Constituțională a reiterat că politicienii, deputații trebuie să se abțină în a da ordine justiției sau să creeze, cel puțin, impresia că pot da ordine justiției. Constituirea Comisiei de anchetă, citez denumirea exactă, deschid ghilimele: „Pentru monitorizarea respectării drepturilor și libertăților omului în procesul examinării cazului grupului Petrenco” poate fi calificată ca ingerință în activitatea instanțelor judecătorești.

În urma dezbaterilor, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor – 7 deputați au votat „pentru”, 2 „împotriva”, propune plenului Parlamentului respingerea proiectului de Hotărâre nr.35 din 16 februarie 2016.

Și, cu permisiunea dumneavoastră, stimate domnule Președinte, am vrut să aduc aminte colegilor că, de fapt, și avem, așa, o instituție ca Avocat al Poporului, avem comisia de specialitate și, de fapt, nu-i de astăzi problema condițiilor de detenție, pentru că asta duce la condamnarea Republicii Moldova, condițiile din sistemul... în locurile de detenție care sînt calificate drept degradante și inumane.

Dar asta nu este situația creată de o zi sau două, din păcate. De aceea, dacă s-ar insista, este posibilă și audierea Avocatului Poporului, pentru că periodic trebuie

să prezinte raportul, și dacă o să vedeți, monitorizează cu atenție acest lucru, dar ceea ce ține de instanța de judecată apriori este chemată să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

De aceea, relevanța și... argumentelor expuse în nota informativă pentru ... comisia le-a considerat deja depășite.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, se încheie... se pare că nu sînt întrebări în adresa comisiei. Aici încheiem dezbaterile pe acest subiect, proiectul nr.35 din 16 februarie 2016. A fost o ultimă chestiune dezbătută pe ordinea de zi. Vom trece în scurt timp la vot pentru toate celelalte subiecte.

Dați-mi voie să acordăm două minute pentru toate fracțiunile să se mobilizeze. Mai e o fracțiune care au anunțat că revin în sală. Două minute și trecem la vot, dragi colegi.

Vă mulțumesc frumos.

Se pare că Frațiunea Partidului Liberal Democrat nu mai revine în sală. Iată de ce am să rog colegii, numărătorii pe sectoare să ne dea rezultatele prezenței pe sectoare, ca ulterior să... Numai puțin, că revin colegii.

Numărătorii,

Vă rugăm frumos să ne dați prezența pe sectoare, înainte de a trece la procedura de vot pe toată lista de proiecte.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 25.

Sectorul nr.2 – 40.

21 deocamdată.

Domnul Andrian Candu:

86 de deputați în sală. Trecem la procedura de vot.

Primul subiect care se pune la vot este proiectul de Lege privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații și electronice, proiectul nr.1 de pe ordinea de zi, cu numărul de înregistrare 373 din 9 octombrie 2015.

Este proiect de lege care se supune votului în lectura a doua.

Cine este pentru adoptarea acestuia, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Numărătorii,

Să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 34.

Sectorul nr.3 – 17.

Domnul Andrian Candu:

Cu 55 de voturi, proiectul de Lege nr.373 din 9 octombrie 2015 ce ține de accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice a fost votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc.

În continuare, se supune votului pentru prima lectură proiectul nr.4 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.317 din 4 septembrie 2015 cu privire la organizarea activității notarilor.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să votați.

În unanimitate sau, cel puțin, cu majoritatea celor prezenți în sală, proiectul de lege a fost votat în primă lectură și aprobat.

În continuare, se supune votului, la fel pentru prima lectură, proiectul nr.5 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.433 din 3 noiembrie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Proiectul de lege a fost aprobat în primă lectură.

În continuare, se supune votului proiectul de Lege nr.6 de pe ordinea de zi, nr.11 din 1 februarie 2016 ce ține de completarea unor acte legislative.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Proiectul de lege a fost votat în primă lectură și aprobat.

În continuare, se supune votului pentru prima lectură proiectul de Lege nr.410 din 26 octombrie 2015, nr.7 de pe ordinea de zi, ce ține de modificarea și completarea Legii cu privire la simbolurile publice.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Cu majoritatea celor prezenți în sală, proiectul de lege a fost votat în primă lectură.

Comisia și autorii au propus ca acest proiect de lege să fie votat și în a doua lectură. Dacă există opinie contrară din partea fracțiunilor? Nu?

Fracțiunile sînt de acord. Se solicită atunci votul pentru a doua lectură.

Cine este pentru adoptarea proiectului de Lege nr.410 din 26 octombrie 2015 în lectura a doua, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă rugăm frumos, numărătorii, să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 25.

Sectorul nr.2 – 34.

Sectorul nr.3 – 21.

Domnul Andrian Candu:

Cu 80 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la simbolurile publice a fost votat în a doua lectură și ultima.

Mă refer la proiectul nr.410 din 26 octombrie 2015.

Și un ultim exercițiu de vot pentru proiectul de Hotărâre privind constituirea Comisiei de anchetă pentru monitorizarea respectării drepturilor și libertăților omului în procesul examinării cazului Petrenco, nr.11 de pe ordinea de zi, nr.35 ca număr de înregistrare din 16 februarie 2016.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect de hotărâre, este proiect de hotărâre, se aprobă... cer scuze, comisia a propus pentru respingere, dar e pe ordinea de zi pentru aprobare, astfel au solicitat autorii. Iată de ce, se solicită votul pentru aprobarea proiectului de hotărâre... adoptarea proiectului de hotărâre.

Cine este pentru adoptarea acestui proiect de hotărâre, vă rog frumos să votați. Și vă atrag atenția că se adoptă cu majoritatea simplă a celor prezenți.

Vă rog frumos, de fapt, bine, haideți să dăm rezultatele pe sectoare, ca să fie corectitudine. Da, și eu.

Cine este pentru? A fost votat, vă rog frumos, rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 21.

Sectorul nr.2 – 4.

Sectorul nr.3 – 4.

Domnul Andrian Candu:

Cu 29 de voturi, plenul Parlamentului nu a adoptat proiectul de Hotărâre nr.35 din 16 februarie 2016.

Au fost epuizate toate subiectele de pe ordinea de zi de astăzi. Dați-mi voie să trec în revistă proiectele care sînt pentru mâine și anume: moțiunea simplă asupra activității domnului Anatol Șalaru, proiectul nr.63, proiectul nr.78 ce ține de acceptarea demisiilor la Guvernator și prim-viceguvernator, numirea Guvernatorului, proiectul nr.79, la fel proiectele nr.68, nr. 321, nr.2 și nr.3 încă proiecte adiționale votate astăzi. Și mâine începe ședința la ora 14.00.

Înainte de a începe Ora întrebărilor, dați-mi voie să vă fac un anunț: mâine Biroul permanent e la ora 13.00 în care se va examina și subiectul Adunării... componența delegației la Adunarea Populară a Consiliului Europei și poate și alte delegații, și grupurile de prietenie. Iată de ce, proiectul nr.4 după ce va fi, eventual, aprobat de Biroul permanent, la fel se va regăsi pe ordinea de zi.

Se va organiza mâine o ședință cu reprezentanții tuturor fracțiunilor și grupurilor parlamentare la ora 11 și 30, mâine la 11.30. Vă rog frumos, toți reprezentanții care pînă acum au fost implicați în discuții pe grupurile de prietenie și pe componența delegațiilor, îi invit în biroul nr.508, de exemplu, unde se desfășoară Biroul permanent.

Vă mulțumesc frumos.

Și în continuare, Ora întrebărilor.

Și o rugămintă, deoarece mâine se va discuta despre componența delegației la Adunarea Populară a Consiliului European, fracțiunile parlamentare să-și reitereze, eventual, pînă la ora 11.30, decizia fracțiunilor în privința persoanelor pe care-i delegă în componența acestei delegații.

În continuare, domnul Țap.

Vă rog frumos, poftiți. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Iurie Țap:

Întrebarea mea adresată Guvernului ține de punerea în aplicare a prevederilor Legii privind Drapelul de Stat. Pe parcursul ultimilor 2–3 ani de zile am abordat acest subiect de mai multe ori, dar, spre regret, politica neadecvată continuă. Astfel, aș vrea să constat că zilele trecute pe profilul de Facebook al Ministerului Educației a fost postată fotografia ministrului pe fundalul Drapelului de Stat pe verso. Drapelul de Stat arborat pe clădirea Ministerului Afacerilor de Interne este deteriorat. Această listă aș putea s-o continui.

În acest sens, solicit Guvernului ce măsuri concrete a întreprins în vederea punerii în aplicare conform prevederilor Legii privind Drapelul de Stat. Or o abordare despre care am vorbit aduce atingere demnității Drapelului de Stat. Persoanele cu funcție de demnitate publică, funcționarii de stat sînt obligați să aibă o abordare respectivă. (*Gălăgie în sală.*) Or, din punctul meu de vedere,... cu așa atitudine s-ar cere ca persoanele respective să fie chiar și demise din funcție.

Dacă vor fi necesare careva precizări, eu am să le fac, dar solicit Guvernului, pentru joia viitoare, să vină cu răspunsuri concrete în acest sens.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Mîine ședința – la 14.00, Biroul permanent – la 13.00.

Declar ședința închisă și pe curînd.

Ședința s-a încheiat la ora 17.21.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.